Tractatus per modum dialogi/ de perfectione cordis a magiſtro Johanne de Gerſon compoſitus. ãno. M.cccc.xxiij. Theologꝰ loquitur ad animam criſtianam,

.T. Diliges dominũ deum tuum ex toto corde, Cum hoc tibi preceptũ ſit o anima chriſtiana. tu ad impletionẽ eius. totum cor ꝑpara. ⁊ vigilãter intende, A. Deſidero agnoſcere. totalitas cordis in quo conſiſtit. quoniam tot varijs ⁊ ad varia motibus continue ſpargitur. ⁊ nunc hac nunc illac celeriter diuiditur. ꝙ vix aut nunꝙ̃ totum in ſe collectũ feratur in vnũ. preſertim ſpũale ⁊ inuiſibile. quale deus eſt obiectũ, T. Totũ ſicut dicit Ariſto. idem eſt qꝺ perfectũ. Perfectũ vero dicit illud cui nihil deeſt, Si autem hec ꝑfectio ſimpliciter ⁊ abſolute conſideret. ſolus deus ꝑfectus et totus eſt. qꝛ ſolus eſt cui ſimpliciter nihil deeſt. in quo ſcꝫ omne illud eſt/ qꝺ melius eſt eſſe ꝙ̃ nõ eſſe, A. Hec ita eſſe nedũ fide ſed phiſica ⁊ metaphyſica demonſtratione ꝯfiteor. Verũtñ aliter loq̇ de totalitate vel ꝑfectione/ cogũt hec verba. Diliges dominũ deũ tuũ ex toto corde tuo, T. Recte ſentis et dicis o aĩa. Propterea totalitas aliqua vel ꝑfectio dicit in creaturis ſm quid vel contracte. dũ videlicet alicui rei nihil deeſt eorũ que ſibi competere debent/ iuxta hanc vel illam conditionem ſue ſpeciei vel nature. vel gratie ſupaddite, Sic enim dicitur homo ꝑfectus in corpore. dum nihil corporei deeſt qꝺ ad eius integritatẽ ⁊ cõpoſitionẽ ꝑtineat. ſed membris omnibus plene donatũ eſt, A. Nolo per multa vageris. Dic in ꝓpoſito. Quid ſit cor totũ vel perfectũ. Non quidem perfectione nature ſed moris ⁊ gratie. Sic enĩ lr̃e circunſtantia iubet intelligi, T. Triplex ſolet a mgr̃is. ipſa quã queris totalitas cordis diſtingui. que ſub quadam latitudine vnita/ totalitas dici põt. diuerſos ſm maius ⁊ minus gradus habens, Unde cor totum ſeu perfectũ dicitur. qꝺ ſpiritus ſanctꝰ inhabitat per gratiã gratũ facientẽ. quoniam tali cordi ſic ſe habenti non ſtat vt aliquid deſit eoꝝ que ſibi neceſſaria ſunt ad ſalutẽ, Jam enĩ nõ in gratia. ſed in mortali culpa eſſet. ſi careret neceſſarijs ad ſalutẽ,

A. Diligũt igit deũ ex toto corde. ⁊ iſtud implent p̄ceptum pueri nouiter baptiſati. Dormiẽtes etiã adulti dũ ſunt in gratia. imo ⁊ vigilantes dum venialiter peccant cor ſpargentes ꝑ varia creaturarũ oblectamenta. ſalua tamen caritate, T. Illi quos dicis/ queadmodũ dicũtur deo placere per fidem. ſine qua impoſſibile eſt placere deo. dicũtur inſuper deo placere et credere. Ita ⁊ dici poſſunt deũ ex toto corde diligere. quia etſi non actualiter/ tamen et habitualiter cor habent iunctum deo, Ceterũ diſtenſio varia cordis ꝑ venialia/ cũ non auertant a deo. nõ expellit cor extra latitudinẽ totalitatis ſeu ꝑfectionis de qua loquimur, Habet aũt ſicut p̄miſimus hec latitudo totalitatis gradus aliquos/ videlicet tres in genere. quorũ gradus mõ numeratus eſt infimus, Alius eſt ſupmus in beatis. vbi cor fert actualiter ⁊ aſſidue ſm caritatis motionẽ in dei dilectionẽ ⁊ amorem. ita qꝺ nihil eſt qꝺ retardat/ aut rũpat aut interpolet/ aut impediat hmõi continuam cordis in deũ lationẽ, Tertiũ ⁊ hũc mediũ nominamꝰ gradũ/ qui ſecum venialia actualiter admittit. Nec ſolum ꝑficitur in ipm cor ꝑ caritatis habitũ/ ſed frequenter ꝑ actũ/ quãtũ humane vite huiꝰ fragilitas agi ſinit. ꝙuis ad beatitudinis finem non attingat, A. Placet hec diſtinctio. .T.
Sed ex ipa ꝯſeſtim ſequi videt. oẽm exiſtẽtem in gr̃a habere ſtatũ ꝑfectionis, T. Quare? A. Quia ꝑfecte deũ diligit ex toto corde. ⁊ hoc actualiter ſepe vt adulti. vel ſolum habitualiter vt infantes baptiſati, T. Utiꝗ ſic fateri neceſſe eſt. q̃m omnis talis eſt in ſtatu ſalutis eterne/ ⁊ religionis xp̄iane. qui ſtatus merito ꝑfectus habendꝰ eſt, A. Quid ſibi volunt igit tot de ſtatuũ varietate ⁊ ꝑfectione conquiſitiones. ſi ſtatus vnicus chriſtiane religionis ſufficiens ſit ſtatus ꝑfectionis,
T. Preſuppoſito ſemꝑ ⁊ retento eo vo qꝺ nũc intulimꝰ. nec aliquis ambigere debet xp̄ianus/ ꝙ ꝑfectio ſtatꝰ humane vite cõſiſtit in caritate, Multi ꝯſequẽter conati ſunt tradere modos ⁊ media nõ in quibꝰ eſſentialiter ꝯſiſteret perfectio cordis. Juxta Caſſianũ coll. primã. ſed ꝑ q̃ media ꝑfectio talis tanꝙ̃ finis attingeret ꝯmodiꝰ/ et augeret/ vel roboraret efficacius. q̃m iuxta p̄dicta ꝑfectionis huius latitudo/ ſuſcipit i ſe maius atꝙ̃ minꝰ, A. Supflua

(ne dicā curioſa) videt̄ eſſe de ſtatuū perfe-
ctione talis locutio. Itaq̄ꝫ nūquid legiſla-
tor xp̄s/ qui deꝰ eſt/ cuiꝰ ꝑfecta ſunt opa/ ꝑ-
fectaꝫ dedit legē. que ↄtineret media ↄmo
diſſima retinēdi ſtatū ꝑfectionis euāgelice
et in magis ac magis ꝓficiēdi/ per opa nūc
cōſilioꝝ. nūc medijs iſtis. et nūc illis? pro
qualitate ꝑſonaꝝ/ tempoꝝ/ ⁊ locoꝝ/ cū ce-
teris circūſtantijs/ que creberrime variant̄.
· T · Fuit tp̄e Conſtātieñ. ↄſilij quidā il-
lic frater ordinis p̄dicatoꝝ/ aſſerens nullū
eſſe poſſe in ſtatu ꝑfectionis/ niſi tria vota
cum ꝓfeſſione ſolēni ſuſciperet. Examina
ti doctores theologi obiecerūt de xp̄o qui
nō iſta vouit. imo nec ap̄li oēs/ nec diſci
puli. nec virgo maria. Nam in eccl'ia pri-
mitiua qñ erat ꝑfectō xp̄iana. qñ erant eis
omnia cōia/ qñ nullꝰ egens erat inter eos.
Legit̄ ꝙ vxores habuerunt multi/ ſicut ex
anania ⁊ vxore ſua colligitur. ⁊ de petro cō
ſtat. Quid rurſus ꝙ hec aſſertio ſtatui pre
latoꝝ qui dicunt̄ ſeculares detrahit. quos
tria hec vota nō feciſſe cōſtat. · A · Non
ne p̄lati oēs/ imo ⁊ clerici vniuerſi in ſacris
ordinib9 ↄſtituti votū habēt caſtitatis. nō
qualecūq̄ꝫ/ ſed ſolēne/ quale dirimeret mr̄i
moniū iam ↄtractū. · T · Hñt fateor. q̄ꝫ
uis nōnulli taliū vel neſciant vel nō atten
dant. Ideo ꝙ nō exp̄ſſerūt verbo illud vo
tum/ qđ facto ꝑ ipſaꝫ ordinis ſuſceptioneꝫ
ↄfirmauerūt. quēadmodū nouitius tranſ-
acto anno iudicat̄ ꝓfeſſus. vtens veſtib9 ꝓ
feſſorū/ nec reclamās verbo. · A · Ut vi
deo iam nō pōt de impꝑfectione ſtatus iſte
culpari ex carentia voti caſtitatis. Sed q̇d
·P· de altero duplici voto dicet̄. · T · Colli
gitur in p̄mis ↄtra dictū fratrē/ ꝙ votum
vnū pōt fieri nō additis alijs. ⁊ hoc in ſecu
lo. Colligit̄ deinceps/ ꝙ ſacerdos ſecularꝭ
habet ſtatū ꝑfectionis ſaltē in hac ꝑpetua
ſubiectōe voti caſtitatis. Colligit̄ tertio ꝙ
ſi iuramēti vinculū. ſi p̄terea fides ī baptiſ
mo ꝓmiſſa. nō minꝰ obligant deo. q̄ꝫ votuꝫ
voluntariū. nihil ꝓhibet ſacerdotes hmōi.
canonicos. collegiatos. ⁊ reddituatos/ ſta-
tum ꝑfectionis obtinere. · A · Expecto
declarationē. · T · Siquidē facilis eſt.
Nonne quilibet taliū debet obedientiaꝫ ſu-
premo abbati chriſto. ⁊ eius vicario ſupre
mo. ⁊ ↄñter inferioribus vſq̄ꝫ ad decanum
ſuū. vel alterū imediate ſibi ꝓpoſituꝫ/ quo-
cunq̄ꝫ noīe dignitatis appellet̄. ſit vnꝰ ſiue
plures in vnū ſicut capitulū. Ecce obediē
tiam. ⁊ vt ſepe iuramento firmataꝫ. Iurat
omnis de nouo gremio vniuerſitatis in-
grediens rectori ſuo. · A · Ciuiliter in-
telligit̄ tale iuramentū/ nō de omnib9 vni-
uerſaliter. ſed quātū ſe poteſtas ordinaria
rectoris extendit. · T · Fatendū eſt pla-
ne ſic intelligi. Sed nec aliter iuramenta
vel vota religioſoꝝ ſup obedientia plena-
ria reſpectu ſuoꝝ ſuperioruꝫ debet accipi/
dum videlicet ſuperior iubens regule ſe cō
formet. Alioquin in multis quilibet voto
cōſtrictus regularis obſeruātie hr̄e poteſt
et velle ⁊ nolle. Iſti latius. iſti ſtrictiꝰ. Po
teſt quoq̄ꝫ iubenti cōtra limites regulares
Abbati vel priori cur ita facis dici. ſed nō
paſſim aut leuiter ſine grādi cā. · A · Ui
deo quēadmodū ↄcludere vis. obedienti-
am in ſecularib9 prout in monachis inue-
niri. Sed quid de voto paupertatis indu-
ces. cum ſeculares ſint ꝓprietarij. ſint ſub
diſtinctis tectis. ſint in diſtinctis menſis.
ſint ementes ⁊ vendentes. dantes ⁊ mutuā
tes. · T · Uidetur iſtud nō obſtare per-
fectioni paupertatis. ſi fuerit apud tales in-
ſitum veraciter illud ꝓpheticū. diuitie ſi af-
fluant nolite cor apponere/ vt ſint talibus
vtentes/ quaſi nō vtētes. Qualis erat pau
lus/ q̄les ap̄li. quos fortaſſis dicit Aug. iō
altiſſimā vouiſſe paupertatē. ſimilit̄ de caſti
tate ⁊ obedientie votis. Qđ ſi taliter habe
re diuitias ſit impꝑfectum. Dic mihi de tot
abbatib9/ priorib9/ ceteriſq̄ꝫ plurimis reli-
gionū ꝓfeſſorib9 quid cenſebit̄. quos con-
ſtat nec ſub eodē tecto iacere. nec in eadem
menſa ↄmedere. ſedere cū ceteris. qui ven-
dunt/ emūt/ diſpenſāt/ agunt demū in nul-
lo qđ appeat ſecularib9 reddituatis diſſi-
miles. · A · Grandis potius inuenit̄ ad
huc differentia. qm̄ portio data ſecularib9
de ↄmuni dotatōe totiꝰ eccl'ie ſue. dū diui-
ditur id qđ ↄmune eſt ꝑ ſingulos/ cedit in
verū dominiū cuiuſlibet. Nō ſic apud reli
gionū ꝓfeſſores/ quorū multis ꝑmittitur
vſus rerū plurimarū/ vel ꝑ diſpenſatōe in
alios/ vel ꝑ ſua ſuſtētatōe. dñio ſemꝑ apō
ſupiores remanēte. · T · Dicūt ſcio ta-
lia plures coꝝ. ſi vero magna ꝑs aliter ſua
ſeruat/ ipi ↄſiderent. Neq̄ꝫ leuiter vel arro-
ganter ſeculares dijudicent. qui cū ſuo (q̄-
lem notant imperfectionis) dominio/ pn̄t
vſum modeſtū ne dicamus modeſtiorem
frugaliter exercere. Concludendum igitur
ad vnū/ ꝙ ſolus ſtatus religionis xp̄iane

ſub abbate xp̄o eſt ſtatus pfectionis/ ſicut
ſol⁹ eſt caritatis ⁊ ſalutis/ extra quē nec ſa/
lus ſtat/ nec pfectio. Sūt tñ in ſua latitu
dine pfectōnis vie multe. quedā pl⁹ quedā
min⁹ ad ꝯpēdiū ꝓpinquātes. A. Quid
·A· ſibi blandiūtur ergo religionū pfeſſores ⁊
inſtitutores; C. Exiſtimāt ꝙ regule
per eos date vel explicate/ dū ſub quadā p
feſſione ⁊ obligatōe retinēt ſuos profeſſo/
res/ quos cōi vocabulo religioſos dicim⁹. ipſi
iam ſtatū ingrediunt̄. nō quidē pfectionis
iam habite vel exercēde/ ſed adipiſcēde.
A. Ecce iam diuertunt iſti a vera ſignifi
catione hui⁹ qđ eſt pfectio xp̄iana. dū fatē/
tur hoīes in religionis ſtatu poſitos eē nō
ad hmōi pfectionis exercitiū/ qđ certe pre/
miſſis repugnās eſt. Eſt enī xp̄ianus oīs
in ſtatu pfectionis exercēde/ dū ſibi vacat
pro loco ⁊ tpe. imo ⁊ hoc etiā ex promiſſio
ne ſeu voto pfeſſionis baptiſmalis. cuſto/
diendo obedientiā. caſtitatē. ⁊ pauptatem
iuxta vocatōēȝ ſuā/ ⁊ ſi nō ſemp in actuali
exhibitōe/ tñ in animi p̄parationē ⁊ habitua
tione iuxta p te nūc deducta. C. Con/
tēdere nō ꝯuenit de noīb⁹/ vbi de re ꝯſtite/
rit. Rurſus omittēda eſt hmōi diſceptatio
ſup pfectione ſtatuū/ qm̄ ſapere videt̄ pha
riſaicā gloriatōēȝ. p qua ꝯpeſcēda ſcripſit
apl's ſuā pfundiſſimā ad Ro. ep'lam. Cō/
cludēs ſalutē noſtrā eē ex gr̄a dei/ vt non
glorieť ante eū ſtulta p̄ſumptio oīs carnis;
Porro q̄ de ſtat⁹ ſui pfectōe gloriat̄. Reco/
gitet ꝙ nō in ſtatu pfectionis eſſe/ ſed perfe
cte viuere laudabile eſt. Penſet q̄ quanto
gradus altior/ tāto caſus grauior. Terreat
illud Aug. Areſtotelico ꝯforme verbo. In
heremo bene viuere ſūma pfectio eſt. male
aūt viuere ſūma dānatio. Et iterū/ ſicut in
quit. nō facile inueni meliores/ quā qui pro
fecerūt in monaſterio. ſic nec eis q̄ defecert̄
deteriores. Utrū vero plures in talib⁹ vo/
catis pfectōis ſtatib⁹ pficiāt quā deficiāt/ no
lo te curioſam eē in inueſtigando. nec te/
merariā in iudicādo. nec ſuperbaȝ in ꝯtē/
nēdo. nec garrulā in diſputādo. q̄ iā i mul
torū morib⁹ p ch dolor ⁊ ꝯuerſationib⁹ ma
gis quā in codicib⁹ ⁊ diſputationib⁹ veritas
experit̄. que ꝯcludit apte religiones huiuſ
modi facticias. nequāquā dare pfectionē/ ſed
frequēter in ꝯtrariū eius qđ intenderunt/
non ſui/ ſed abutentiū vicio/ vel ex ip̄ropor
tionatis ſuis morib⁹ vite. ſeu viuendi regu
lis ſe fortaſſis altiorib⁹ miſerabiliter dila/
buntur. A. Fiat mihi ſcḋm conſiliū tuū.
quāquidē in omni ſtatu/ pfectionis hoīes
inuenire ꝯtingit/ habentes obedientiā/ ca
ſtitatē/ ⁊ pauptatē in animi pmptitudine/
ſcḋm quā in ſeculo dici pn̄t obedientes. ⁊ in
matrimonio caſti. et in maximis diuitijs
pauperes ſpiritu. Ac exinde pducūtur/ ex
his medijs ad augmentū ⁊ perfectionē ca/
ritatis/ ſupra multos in religione in celiba
tu/ in mendicitate/ viuētes. C. Recte ·B·
dicis/ ſi tamē ſolicite tibi p̄caueris ab erro/
ribus Jouiniani ⁊ alioꝝ ſimiliū detrahē/
tium pfectioni conſilioꝝ/ qui ꝯfundere vi
debantur ad vnā equalitatē ſeu paria me/
rita coniugiū cū virginitate. eſum carniuȝ
cum ieiunio. obedientiā regularē cum ſecu
lari libertate. diuitias cū pauptate/ vindi/
cationem licitā iniurie proprie. cū indulgē
tia ⁊ manſuetudine/ ⁊ ita de conſimilib⁹.
A. Abſit vt ita deſipiam/ vt obſeruatio/
ni detrahā conſiliorū. Quāuis enī nō ob/
ligent hoīem ad obſeruationē ſuā. q̄ iam
non eſſent cōſilia ſed precepta. Nihilomi/
nus teneor aſſentire ꝙ diſcreta conſilioruȝ
obſeruatio/ ceteris parib⁹ eſt pfectior quā tm̄
modo p̄ceptoꝝ. C. Docte loqueris ⁊
diſcrete de obſeruatōe ꝯſiliorū/ dū iungis
ꝙ ſit diſcreta/ et addis ceteris parib⁹. Pōt
itaq fieri/ ꝙ p̄bere alterā maxillā pcutien/
ti. aut dare palliū tollenti tunicā/ ⁊ ita d̄ cō
ſimilib⁹ ſit vicioſum. dum pcutiens aut ra
piens per impunitatē fit deterior/ ⁊ in per
niciem rei publice diſſimulatio talis ver/
git. Contingit iterū/ ꝙ homo nō obſuās
conſilia per votū/ nec per actualē opis ex/
hibitionē/ habeat intenſiorē ⁊ certiorē in
corde p̄parationē eadē obſeruādi ꝯſilia/ dū
impletionis faciēdi ſibi neceſſitas vel vti/
litas occurrerit. Quis nō dixerit pl⁹ valere
aurū quā plūbū/ ſed ceteris parib⁹ intellige.
Nā multū plūbū maioris eſt p̄cij/ paucilli
mo auro. Sic cōparationes ſemp examina.
qm̄ vix aliter eſt q̄n ꝯpata h̄re ſe poſſint vt
excedentia ⁊ exceſſa. A. Concedimus
itaq eſſe. Sed nūquid pfecti⁹ eſt iſta tria
h̄re/ obediētiā. caſtitatē/ pauptatē ſub vo/
to ſicut h̄nt religiones (quas Anſelm⁹ noīat
facticias. q̄ facte vident̄ poſt inſtitutionē
legis euāgelice) vt ea que ꝯſilioꝝ erant fie
rēt ſub p̄ceptor/ hō quaſi ſubderet ſe perpetue
ſeruituti propter illū cui ſeruire regnare ē.
et cuius regi frenis ſumma libertas eſt. et
cuius vincula ſunt alligatura ſalutaris.

Ac pinde mutet ſtatū de q̄dā libertate ſecu
li in ꝑpetuo ſub voto iugū. T. Habꝫ
hoc ōis doctoꝝ ſnīa/ ꝙ op⁹ bonū factū cū
voto/ circūſtantiā accipit q̄ de ſe meliorat
ipm. Et ꝙ religio q̄libet facticia/ ꝯſiſtit eſ/
ſentialiṫ in h̄ triplici voto. q̄uis in regulis
⁊ inſtitutōnib⁹ alijs varia ſit ⁊ lata dr̄a. ma
xime inter varietatē finis ꝓximi ſub deo fi
ne p̄intēto. Sortiṫ deniq̄ talis q̄libet reli
gio nomē ſtat⁹ rōne iā p̄tacta/ imo ⁊ ſtatus
ꝑfectōis ſm̄ modernos. antiq̄s ſilētib⁹ ap
pellaṫ. A. Quo pacto pōt iſtud nomē
tam egregiū ⁊ nobile/ plurimis q̄ ſunt in
h̄mōi religionib⁹ ꝓfeſſi ꝯuenire. q̄s eſſe ne
mo negat multū impꝑfectos vel ex ignoran
tia. vel ex naturali ⁊ morali impotētia/ vel
ex certa malicia. T. Rn̄ſio iā ſicut ⁊ ob
iectio p̄tacta eſt. ¶ Pro cui⁹ elucidatōe ple/
niori diſtinguūt loquētes de ꝑfectōe ſtatu
um/ ꝙ ſtat⁹ eſt aliq̄s ꝑfectōis nō vt habite
ſed adipiſcēde. q̄m in ipm ⁊ ꝑ ipm ſatagit
ꝓfitēs ꝑfectōeꝫ adq̄rere/ nō q̄licūq̄ mō. ſed
ſpēaliṫ ꝑ tria vota. cū ānexis regule ⁊ inſti/
tutis. Eſt inqūt ali⁹ ſtatus ꝑfectōis vt iā
habite ⁊ exercēde in alios. q̄lē dicūt eſſe ſta
tū p̄latōis. ad quē ſpectat alios nedum ſe/
ipos/ purgare/ illumiare/ ꝑficere tanq̄ hie
rarchicū ſtatū in eccl'ia. A. Ecce iā ap/
ꝓbare videṫ hec diſtinctō illud qd̄ cābaṫ ō
iproprietate locutōis. dū ſtat⁹ ꝑfectōis ille
diciṫ q̄ nō ex ſe ꝑfectos hꝫ. ſed ꝑficiēdos/ vi
deat logic⁹ ſi ſeq̄ṫ. Iſte eſt ſtat⁹ ꝑfectōis ad/
quirēde. ergo ē ſtat⁹ ꝑfectōis. Nūquid nō
apti⁹ vocaṫ ſcola/ vel via/ vel diſciplina ad
ꝑfectōeꝫ adipiſcēdā. q̄ ſtat⁹ ꝑfectōis abſo/
lute. Quis diceret ꝙ religioſus eſt in ſtatu
glorie ꝑpetue. eſt tn̄ in ſtatu talis glie. non
quidē adepte ſed adipiſcēde. T. No/
lum⁹ vt p̄diximus⁹ vbi de re ꝯſtiterit deſerui/
re ꝯtētioni de noīe. Propterea neq̄ repu/
tam⁹ hic inſiſtendū ſi ſtat⁹ curatoꝝ debeat
dici ſtat⁹/ vel tm̄mō grad⁹. vt ꝯcedaṫ gra/
dus ꝑfectōis exercēde/ ⁊ nō ſtat⁹/ ſm̄ illos
qui nō dicūt eē ſtatū ſine voto/ vel obliga/
tione ꝑpetua. A. Si ꝯcedaṫ hoc illis.
None ſūt curati ſuis eccl'ijs ſel' ſuſcept⁹ ob
ligati/ nō cedere/ nō fugere tanq̄ veri paſto/
res/ quēadmodū ſuis ſūt aſtricti maiores
p̄lati. T. Dicūt ꝙ nō. ⁊ h̄ ex duplici ſi
gno. primo q₂ pn̄t intrare religionē abſq̄
ſpēali diſpēſatōe pape. nō ſic epi. Rurſus
q₂ facultatē hn̄t liberā reſignādi vel ꝑmu/
tādi. q̄lis nō ꝯcediṫ epis. A. Diuerſi/
tas arguiṫ ex hac duplici radice. q₂ vbi ma
ius ꝑiculū. ibi cauti⁹ agēdū fuit. Eſſet autē
mai⁹ ꝑiculū. ſi fas eſſet epis paſſim eccl'ias
ſuas dimittere. q̄ de curatis. Nihilomi⁹ ē
ꝓportional' obligatio iure diuīo curato ad
ſuā eccl'iā/ ⁊ p̄latoꝝ maioꝝ ad ſuas cathe
drales. ita ſcꝫ ꝙ neutris licitū ē abſq̄ ratō/
nabili cā deſerere ceptā eccl'iā. Sꝫ euidē/
tior cā req̄riṫ/ vbi mai⁹ vt dictū ē imineret
ꝑiculū. Hinc de p̄latis papa retinuit ſibi
cognitōeꝫ ſpēalē. nō ita de curatis. T.
Probabilis ē iſta rn̄ſio. q̄ ꝯſequēṫ īfert
curatos eē tā in q̄du. q̄ in ſtatu ꝑfectōis ex
ercēde. Nō ita de religioſis. q̄. vt tales. ꝑci/
ſi ſūt. nō ꝑſūt ceteris. nec ſūt ſacerdotes nec
clerici. vn̄ monach⁹ dr̄ q̄ſi ſol⁹/ ⁊ plāgens/
ſeu dolēs. A. Quo pacto igiṫ pōt ali/
q̄s curat⁹ deſerto ſtatu ꝑfectōis maior' ad
ſtatū mioris vltro deſcēdere. vt monach⁹ fi
at. T. Diceṫ aliq̄. ꝙ hoc n̄ pōt niſi rō/
nābilis cā ſubſit. cui⁹ cāe ꝯgnitōeꝫ/ papa re
liq̄t eoꝝ ꝯſcie. Eſt aūt rōnabilis cā/ ſi cura
t⁹ videt eē ſe ſcādaloſuꝫ ꝑpl'o ſuo. ſi penit⁹ i/
eptū/ īſufficiētē/ ⁊ ignaꝝ ꝑ ſuſcepti regimī
nis officio. q̄ cāe ſufficiētes ſūt etiā in epis
vt a papa. vel ſpōtanei. vl' inuiti trāſferanṫ.
A. Mouet ex diuerſo nonnullos iſta q̄
fit trāſlatio de monachis ī epos. Aduerſaṫ
inq̄t talis aſſumptō duplici voto/ obedie
ſcꝫ ⁊ paupertatis. q̄m ⁊ diuitias hn̄t ſine ꝑfe
ctionis diminutōne. put ab eis ꝯcediṫ. et a
ſuis abbatib⁹ cū regularib⁹ diſciplinis ab/
ſoluūṫ. T. Rn̄dēt iſti diuitias ſe hr̄e ī
epiſcopio. Nō in ꝓprietate poſſeſſiōis. ſed
in officiū diſpēſatōis. Dāt exēplū de mr̄i/
monio. qd̄ daṫ primo homi in officiū ꝓpa/
gatōis/ nō in remediū libidinis. vt mō da
tur aliquib⁹ hac ſola de cā. q̄s eſſe ꝯſtat nō
idoneos ad ꝓlificandū. Sic inq̄unt diui/
tie retinenṫ a q̄buſdā vt ſecularib⁹ pro ſolo
ſui ſolatio. nō in officiū. E cōuerſo repiṫ ī
p̄latis monachis/ q̄ diuitias q̄b⁹ añ renun
ciauerūt nō amplectunṫ in p̄latura ꝑ ſola/
tio ꝓprio magis q̄ antea. ſed ad diſpēſatio
nis obſeq̄oſum in paupes officiū. A.
Deſup ē inſpector de⁹. q̄ nouit intētiones
cordis alr̄ in plurib⁹ ſe hr̄e q̄ dicit. Opib⁹
credite. T. Loq̄mur h̄ nō q̄les ſint. ſꝫ
quales eē debeāt monachi. dū p̄laturas aſ/
ſumūt. Qui p̄terea nō abſoluūtur ab obe/
dientia. ſꝫ mutāt illā ſub ſūmo pōtifice. q̄n/
tū ⁊ q̄liter priorē vitā₃ viderit regularē nō
poſſe cum p̄lationis executione ſeruari.

A Confirmãt hoc ea que ſup ſeculariũ
obedientia diſſeruiſti. Sed nũquid ſuper
eſſe difficultas maioꝛ videt in mendicanti
bus/qui iam vtiq nequeũt vere dici men/
dicantes/cũ ſuppetat eis ius plenum diui
num naturale ⁊ poſitiuũ/recipiendi tpa/
lia a ſubditis: ita vt ipi iam nõ ſolo titulo
naturalis neceſſitatis accipiant neceſſaria
qui titulus ſolus ꝓprie reddit mẽdicantez/
eſſe ſimul ⁊ dici. Alioquin reges gentiũ ⁊
omnis hõ generaliter accipiẽs aliquid ab
altero qui dat ſponte. dici poſſit mendica/
re. T Diceret aliqui mendicantes id
circo remanere/ qꝛ titulo poſſeſſorio renũ/
ciant/⁊ ſolo quo ↄtenti ſunt titulo paupta
tis aut naturalis neceſſitatis petunt grat. ꝑ
nec vꝛgent ſi negent/ nec titulo iuris diui/
ni vel naturalis impellũtꝛ hoc ꝑ cauſa ſua:
ſed de paupibꝫ curant certant/ ⁊ diſceptãt/
A Fateoꝛ ita vel dici vel fingi poſſe/ ſed
veritas nec illudit/nec caſſat. T Sic
volunt dici xp̃m fuiſſe mendicũ/ nõ quoni
am eſſet dñs vniuerſoꝝ. Quid eñi verius
ſed abdicauit a ſe etſi nõ dominiũ tamẽ do
minij vſum. Sic voluerũt aliqui nedum
monachos/nedũ clericos/ſed p̃latos om/
nes cũ papa ⁊ cardinalibꝫ debere paupes
eſſe/vel mendicos. exẽplo xp̃i mgr̃i. Dicũt
alij minus intpate loquẽtes q ecclẽſiaſtici
ſeculares/etſi nõ mendicẽt/ viuũt ſaltez de
elemoſinis q̃ſi ſcꝫ pure gratis collata ſuſce
perint/ ⁊ nõ vt operarij digni cibo ſuo/ dño
pro ſe ⁊ alijs deſeruientes.

D **Secũda pars prin**
cipalis que ſtatim oſtendit quid inquirit.

Omittimus interim materiam
hanc mẽdicitatis/ que q̃t diffi/
cultates ⁊ ambages attulerit/p/
ſertim in regula minoꝝ/ qui ex
ꝓpriatione aſſumũt ⁊ in ꝓprio. ⁊ in ↄmuni/
multitudo decretaliũ extrauagantiũ nunc
iſtarũ nunc illarũ/maxime tpe Joh. xxij. ſa
tis inſinuat. Reuertat oꝛo ſermo noſter ad
initiũ/qđ erat inherere ſup cordis totalita
te ſeu perfectione. vbi queſtio ſurgit ſcitu
digna/ſcꝫ ſi coꝛ teneat pro ſua pfectione ſ/
uanda/ſemp illud agere qđ reputauerit eẽ
deo placẽti/meritiq maioꝛis. T Re
ſoluit hec queſtio tua ſub generalioꝛibꝫ ter
minis. Si ꝓpoſitis alicui duobꝫ bonis ĩ
cõpoſſibilibꝫ/ſemp qđ melius eſt/ illud eli
gere teneat. A Placet reſolutio/pro/
ſequere q̃d ſit in ea veritatis. T Fue/
runt dicẽtes/maius bonũ dum ꝓponit vo
luntati ſemp amplius mouere/nec poſſe vo/
luntatẽ in electione boni minoꝛis tũc fer/
ri. Alioquin data eſſet facultas libertatis ĩ
malũ voluntatis. A Scis ꝑ articulũ
ꝑiſieñ. hoc eſſe dãnatũ/ ⁊ tamẽ quid ad ra/
tione taliũ rñdet. elucida. qꝛ ꝓpoſitis ſimul
duobꝫ diſparibꝫ in bonitate/ ſemp minus
bonũ ↄparatũ maioꝛi habet rationem mali.
Volũtas aũt nunq ferri põt in apparens
malũ/ſm dionyſ. ⁊ areſto. qꝛ nemo ad ma/
lum aſpiciens opat. T Fortiter op/
ponis. ſed vtrũq diſſoluit. ſi pfunde reſpi/
ciatur. natura liberi arbitrij. qđ eſt facultas
rationis ⁊ volũtatis/ſiue liberũ de ratione
iudiciũ. Cetere nimirũ creature nõ ratio/
nales ferunt in finẽ ſuũ ex pdeterminatio/
ne ſupioꝛis cauſe regentis/ nec habẽt ĩ ſua
poteſtate modos oppoſitos tendendi ĩ ſu/
os fines. Sed vno mõ quelibet ſpẽs opa
tur. vt yrundo quelibet facit nidũ ſuũ pari
mõ. ſic apis fauos. ſic aranea telas/ ſic foꝛ/
mica colligit bladũ. At vero rõnalis creatu
ra/quia pcipit ꝑ inſitã ⁊ ↄiunctã rationez/
diuerſos modos ad eundẽ finem venien/
di/nec ad vnũ limitat. facultatẽ habet hoc
vel illo medio vti. Hoc aũt nõ eſt in malũ.
ſed grande priuilegiũ volũtatis. q̃uis illo
contingat abuti. A Nõne ſalubꝛius
eſſet humane creature. q inſtar aĩaliũ liga/
retur. ad vnũ ↄſecutionis finis ſui moduz.
quia ꝑinde nec peccaret/ nec a ſuo fine de/
ficeret. Nõne pterea ſic videm in ſublimio
ribus creaturis/ q pfectioꝛes inter eas ſũt/
que ſub paucioꝛibꝫ motibꝫ finem ſuũ cõſe/
quũtur. ſicut deus in ſe pfectiſſim eſt/ qui
nullo vel eget vel agitat motu. Cur igitur
nõ erit ſic in inferioꝛibꝫ creaturaꝝ. ⁊ in ho
minibꝫ ſicut in angelis. T Volũtas
optima ſapientiſſima/ ⁊ oꝛdinatiſſima pri
mi cõditoꝛis/in hominibꝫ ſolerter attẽden
da eſt/ quoꝝ duplex eſt ſtatus poſt primũ
innocẽtie depditũ. vnus vie. alius patrie.
Verũ illud erit in patria. qđ arguis de mo/
tuũ quadã vnitate. quẽadmodũ nũc exem/
plificas in angelis. Sed in via que da/
ta eſt ad merendũ voluit altiſſim hanc ho
minibꝫ dare facultatẽ/ vt relinqueret eos ĩ
manu cõſilij ſui. Alioquin neceſſitas limi
tata/quã laudẽ/quod meritũ/quod premi
um repoꝛtaret. Huc accedit gratie donuz
paratũ omnibꝫ non renitentibꝫ. qđ diuio

quodam ⁊ vnico nec ꝑturbabili ductu/ꝑ/
mouet ad vltimū finē noſtrū:nō minus ꝙ̄
grauitas deorſum aut leuitas ſurſum;
E. A. Supeſt prior mea obiectio/ꝙ minus
bonū reſpectu alioꝝ incōpoſſibilis/hab;
ratōez mali, T. Demū ſatis: ſed neq̄/
unt oīa ſimul dici, Concedo in primis. ꝙ
volūtas nō pōt fieri in malū ſub rōne ma/
li.cū bonū vel appēs bonū ſit ꝓpriū eius
obiectū: Quin etiā min⁹ bonū maiori col/
latū incōpoſſibili/pōt ſub hac ꝓciſa colla/
tionis rōne rōez hr̄e mali/⁊ ita nec poterit
vt ſic acceptari:verū tñ habetur hic duplex
euaſionis ſeu remedij via, Primā dicim⁹
facultatē ſuſpenſiuā/quaſi mediā in velle
et nolle:fugam ⁊ ꝓſecutionē:acceptionem
et refutationē, Cui⁹ facultatis ſuſpenſiue
tanta virtus eſt in via/ꝙ ꝓpoſitis quibuſ/
cunq̄ obiectis bonis aut malis citra vlti/
mū finē/imo ſm plurimos ipo etiam vlti
mo fine ꝓpoſito/poterit ſe voluntas tenere
in ſuſpenſo.ne neutrū acceptet vel refutet.
ſ; ſe figat cū rōne q̄ſi pl⁹ deliberatura, Nec
opʒ hic q̄rere quō pōt hoc fieri/qm̄ natu
ra volūtatis ſic a primo ꝯditore data ē ſup
agentia naturalia/vt nō rapiat̄ ſeu ꝯpella
tur mox irruere/ſed ſe ſiſtere fas habeat/ac
ꝑinde ſpaciū deliberatōis ne fallat̄ ita ſibi
cōceſſum eſt, Nec eſt altera ꝓ vitādis erro/
ribus ⁊ vicijs ꝯſultior exercitatio, Prudē/
tie quidē nil obeſt ampli⁹ ꝙ̄ ꝓcipitatio/ne
q̄ rōem cōſulēs/neq̄ ꝯſulenti morā gerēs,
A. Uideo iuxta viā hanc non oportere vt
duob; bonis inequalib; ꝓpoſitis ⁊ incom/
poſſibilib;/volūtas neceſſario velit maius
bonū, T. Nō opʒ vt eligat/quia nec
opʒ vt conferat ad inuicē illa duo bona/
ſed fertur vltro in obiectū ſuū,qđ in ſe bo/
nū eſt/⁊ vt tale pn̄tat̄ ſibi, At ſi ꝑges inq̄/
rere cur deſerit maius bonū: Rn̄debo qm̄
ſola volūtas eſt ſibi frequēter ſufficiēs cau
ſa vel ratio ꝙ iſtud eligit.⁊ illud non: Nec
exterior alia ratio querenda eſt, Cur iſtud
vocant aliqui experientiā ꝓprie libertatis vel
vſum eius: vt ſi queraf a voluntate.cur ita
facis/iure rn̄deat illud ſatiricum inferens,
Sic volo ſic iubeo/ſit pro ratōe voluntas;
Et itaq̄ nullū poſſumus in diuina volū/
tate reſpectu creaturarū.hoc vel illo tp̄e vel
gradu vel ſpecie cur aliud inuenire: Sed
nec apud grāmaticos in plurib; impoſitō
nibus termioꝝ aliter dicunt/ꝙ̄ ſic placuit
impoſitori: Quāuis cauſarū inquiſitio ꝓ

pinquarū non fruſtra ſit ad cognitionem
diuinorum/nobis qui primā ⁊ ſufficien/
tem non ſufficienter poſſumus intueri:q
plene cognita nihil inſcitum liquetur;
A. Tranſi nunc ad formam ꝓpoſite du/
bitationis: apiendo non quid voluntas
poſſit/ſed quid agere teneatur, T. Te
nebitur aliquādo minus bonum prepo/
nere vel acceptare/dum eſt alteri maiori in
compoſſibile/⁊ hoc dum minus bonū ca/
dit ſub precepto.⁊ maius eſt in ſolo conſi
lio, A. Fateor hoc, Sed ponam⁹ am/
borum quodlibet cadere ſub precepto,nō
quidē ſimul/ quoniā implicaret/ cum po/
nantur incōpoſſibilia/ſed ſub diſtinctōne
qua tenet̄ iſte vel vnū vel alterū de duob;
acceptare:nūquid peccabit minus bonū
eligendo/ſpreto maiori; T. Pendet re
ſponſio maxime ex cōſideratione libertatꝭ
iam expoſita/ſm quam poteſt abbreuiato
verbo dici/ꝙ ſufficit eligere minus bonū.
non equidē ſub hac ratione qua eſt min⁹
bonū/ſed quia bonū/ ⁊ quia ſub diſtinctō
F. ne.licet nō abſolute preceptū, A. Red
das oro ꝑſpicuā hanc concluſionē: queſi
non concedit̄ neſcio quis hominū viato/
rum tutus erit/quin teneat̄ illud ſemꝑ age
re/quod melius eſſe ꝑſpexerit, Hoc vero ſi
quis compleat aut implere valeat circūda
tus tot infirmitatibus/ non ſatis inſpicio,
Rurſus ex aduerſo militat doctoꝝ magne
reputationis aſſertio/ꝙ in ꝑficiendo regi
minib; animarū tenetur p̄latus eligere me
liorem, Militat illud/qđ nolle fieri ꝑfectū/
iam contēnere eſt, Nam regredi/eſt iam lā
guere eſt circa precepta dei/iam nō ex toto
corde.ex tota mente.ex tota anima.ex om/
ni fortitudine.ex virib; omnib; diligere de
um:quoniā maiorib; omiſſis dat homo
ſe minorib;, T. Potenter ad vtrālib;
arguis: Stat nihilomin⁹ veritas in robo
re ſuo/ cuius ignorantia ſcrupulos affert
inextricabiles.cōſcientijs volentibus am/
bulare in via dei/dum vel in ſpem temera/
riam/vel in timorem irrationabilem dila/
buntur, A. Tuum erit igitur palā fa
cere veritatem hanc precipue per manudu
ctiones exemplorum morales et groſſas/
prout exigit hec materia, T. Fiat, Cō
ſtituamus mentis oculos in religionibus
approbatis nec lapſis/vt Carthuſienſ.et
celeſtinorum (Hodie enim celebritas agi
tur Petri celeſtini) Sit prior/habens ſub

ſe quatuor fratres.petrū.paulū.andream.
Jacobum, Dicit eis cōuocatis, Ecce qua
tuor ſunt officia pro conuictu religioſo cō
plenda, Primū eſt cōtinuatio diuini ſerui
tij/vel diuini operis in eccleſia. Secundū
eſt miniſtratio ciborū ꝛ aliorū neceſſariorū
fratribꝫ. Tertiū eſt ſcriptura librorū qui-
bus fratres informent. Quartū ſpeculatō
diuinorū exemplo marie. ſicut neceſſario-
rum miſtrationē habet martha, Pono di-
cit prior/electionē cuiuſlibet iſtorum vni-
cuiqꝫ veſtrū/cuius voluntas mea vel cōſi-
lium magis declinaret iniūgere tibi petro
primū officiū.tibi paulo ſcdm.tibi andree
tertiū.tibi iacobo quartū, At vero magr̄/
verbo xpi ad cecū. Dic quid vis vt faciam
tibi, A, Recipio caſum. ꝛ quid elicere
vis expecto, T, Uolo ſane primus eli
cere/ꝙ vtercꝫ premiſſorū/ liber eſt accepta-
re vnū de quatuor. vbi ꝛ prior vnum fieri
per alterū melius iudicabit non cogendo/
ſed conſulendo, A, Perge ꝯſequenter,
T, Pergo/dicens ꝙ inter opa quatuor
anteposita nō dubiū quin vnum ſit de ſe ꝛ
in genere ſuo meliuſqꝫ alterū. Nihilomi-
nus dicit(arbitror)nemo peccare petrum/
ſi voluerit in illo qđ de ſcđo loco vel tertio
propoſitū eſt exerceri, A, Des aliud
elucidationis exemplum. T, Sit ho
mo multas a deo gratias habēs. vnā pre-
dicationis popularis. Alterā lectionis do
ctoralis. Alterā inquiſitionis nouarū veri
tatū p ꝯfutādis hereticis. vnā quoqꝫ ſolita
rie quietis ad vacandū ſibi cōtēplandūqꝫ
celeſtia, Conſtat vtrālibet harū gratiarū
talentū eſſe ꝯmiſſum a deo. Cōſtat pterea
nō poſſe ſimul vtrūqꝫ talentū hmōi poſſe
ex equo diſtribui, Remaneat igit̄ oportet
optio poſſidenti/ quā gratiā exequi-ne va-
cua ſit eligere. excepto dūtaxat vrgētis ne-
ceſſitatis articulo/quo caſu vel ſimili iam
nō eſſet duorū diſſimiliū ꝛ incōpoſſibiliū
electio libera. ſed ad vnū limitatio certa;
B A, Reſpiciūt exēpla priora primū. Dic
exemplum reſpiciēs hominē ad ſeipm;
T, Querunt doctores ſi debeat hō ſemp
ꝯteri de peccatis. Rñdēt inter cetera mul-
ta.ꝙ doloroſa contritio qñqꝫ poſſit obeſſe
melioribꝫ exercitijs. quo caſu poſſit obmit
ti ꝯtinuatio ſua, Sic dicet̄ de cōpaſſioni-
bus a primi calamitatibꝫ. qm̄ iubemur fle
re cum flentibꝫ.nihilominꝰ obmitti poteſt
hec cōpaſſio vel recogitatio p bonis alijs

Diceret̄ ſimiliter ſup innumeris alioquin
nunqꝫ eſſet finis/nunqꝫ conſiliū certū/nū-
qꝫ exercitiū ſtabile circa quodcūqꝫ.niſi con
cluſio teneretur conformis ei que dicta eſt
Sufficere poteſt homini deū querēti.de-
um toto corde diligentiꝰ ſi ea ſtuduerit im-
plere que ſibi pcepta ſunt. Juxta illō. Si
vis ad vitā ingredi ſerua mādata, A,
Quid eſt igit̄ ꝙ ſup inſtinctibꝫ tot ꝛ tanta
ſcripta ſunt/vt ſequat̄ homo meliora q̄ in-
ſpirat ei deus. Nec lāgueat(vt iā de grego
rio ſumptū dicebat̄)circa pcepta.ſed atten
dat que ſit volūtas dei.nō tm̄modo bona.
ſed beneplacēs ꝛ pfecta. Sit deniqꝫ ſpūa-
lis diſcernēs inter omnē diē, T, De
ditatꝰ ſum plurima p annos plurimos ſu-
per inſtinctibꝫ hmōi/ ſi poſſet fundari ſta-
bilis regulatio cordis noſtri. tandē non in
uenio regulā certiorem ꝛ fideliorē qꝫ dei le
gem.iuxta illud ps. Conſiliū meū iuſtifi-
cationes tue/in quibꝫ.ſ.deus ſemel locutꝰ
eſt/ꝛ idipm non repetit, Scribit aūt pro-
pheta terribilē de ſequentibꝫ cor ſuū/ſentē
tiam, Dimiſit inquit eos ſm deſideria cor
dis eorū. Jbūt in adinuētionibꝫ ſuis, Ui-
uit iſte qui crebro cōmonitus vt crederet
amicorū conſilio. Rñdebat ſe vtiqꝫ velle/
imo ꝛ debere illud facere, Nam quis eſt ad
errandū pcliuior. qꝫ qui ſpreto aliorū con-
ſilio ſuo fiſus fuerit, Subiūgebat, Fac
igitur hoc ꝛ illud quale cōſulimꝰ, Subſi-
ſtebat inquirēs, Si ſub pena peccati mor
talis ꝯſulerent illud agendū ſibi. quo caſu
nollet obniti ſed eniti ꝯplere. Si vero de-
centiā quādā tpi vel rebꝫ accōmodā dum
taxat intēderēt ſuadere/dicebat hoc rema-
nere in arbitrio ſuo.qꝛ nō tenemur ſp ꝛ in
omnibꝫ meliora ꝯplecti, A, Noui quē
intelligi das ſilētio. vellē dares ſui talis re-
ſponſi rationē, T, Eſt incōprehēſibi
lis humane diuerſitas ꝯplexionis vel ꝯdi
tionis/nedū in pluribꝫ hominibꝫ/ſed in vno
eodēqꝫ diuerſis.nō dico annis.non menſi
bus.nō hebdomadis.ſed diebus horis et
momentis, Notū eſt inſup illud Ariſto.ꝙ
delectatio in opatione tenet ꝛ auget illam
Et metrū vulgatum habet. Quō natura ne
gat nemo feliciter audet. Et quoniā con-
ſuetudo eſt altera natura.hinc ſuadetur vt
quam quiſqꝫ nouit ꝛ in qua nutritus eſt ex
erceat artem/ ꝛ ſit cōtentus ſorte ſua, Cur
non poterit ꝯſcius homo cōditionis ꝛ in-
clinationis pprie/p tpe vel ꝯſuetudīe dare

ſe tali q̄ȯ operat̄ delectabiliter exercitio, et
ſi videat̄ humilius ſtatu ſuo. Hoc tñ obſer-
uato iugiter, q̄ preceptiua domini volun-
tas fiat. aut eam dum apparuerit implere
paratus ſit. dicens ex ſententia illud oratõ
H nis dñice, Fiat volũtas tua. A. Rema
net adhuc poſt oĩa prior allegatio, q̄ nolle
fieri pfectũ peccatũ eſt. q̄ꝛ iam non ex toto
corde diligit̄ deus. L. Imo dicunt ta
les q̄ hoc eſt fieri pfectũ/ ⁊ ex toto corde di
ligere deũ/ dum cauẽt in primis offendere
criminaliter eũ. dum pterea ſuſcipiũt cum
grã pactõe gratiã bonitatis ſue/ que nolu-
it eos obligare vt ſemꝑ illud agere tenerẽt
q̄ȯ eſſet in ſe meli⁹. ſed acceptat de paupcu
la nr̃a mun⁹ obſequij qualiſcũq;. Nec; po
ſtremo ſic languẽt circa precepta que ſibi
ſuſcipiũt implẽda/ quin iſta ſtrẽnue. vigi-
lanter. integre ⁊ quaſi ſuperogãter ſtudeãt
exercere. Sint q; in iſto ſtatu patientes at
q; longanimes/ non vt Cayn vagi p⁹ alie
ni ſtatus oblectationes. nõ profugi a facie
tribulationũ/ quas ſuus ſecũ ſtatus affert.
ſcientes nullũ prorſus eſſe viatoris ſtatu3
quem nõ circũſtent aduerſitates plurime.
Propterea non querit ob aduerſitates ſui
ſtatus mox in aliũ vel aliũ fieri tranſitum.
ſed perſtat patientia vincens eas/ cum illa
ſecuritate conſcientie/ qua iudicat eſſe ſta-
tum ſuum cum ſalute. Alioquin fateor vel
mutandus eſſet/ vel corrigendus/ vel deſe-
rendus. Nos aũt loquimur aduerſus eos
qui volunt in omnib⁹ ſcire quid melius ẽ.
quaſi nõ ſatis ſit in chriſtiano/ ſi ſe ſciat in
ſtatu ſalutis eſſe. Nec; tamen ad ſublimio
ra qñq; probibemus progredi. Sed nec;
ad hoc ſemꝑ teneri ſentiamus/. nec; ſemꝑ
expedire pronũciamus. propter inſtabili-
tatis detrimentũ. Quo fit vt minora tene-
re fortiter ſepe ſit conſultius. q̄ȝ aſſidua va-
cillatione ad prerupta niti. Nos ſuppoſi-
ta doceant exempla. Petrus eligens inſe-
qui ſeruitiũ eccleſiaſticũ. cõtinuabit illud.
nihil aliud attendens. quod ſocijs nouerit
impoſitum. Paulus ita miniſtrabit tem-
poralia. vt non neceſſe habeant conqueri
ſpiritualib⁹ intendentes. Andreas indu-
ſtria fideli ſcribet libros alijs profuturos.
Jacobus itaq; ſe dabit deuotioni. ita ſtu-
debit in celis conuerſari. q̄ alijs in occupa
tione poſitis. gratiam. auxilium. ⁊ gloria3
valeat promereri. Recte. ſicut in vno cor-
pore vero/ laudatur membrum ſi rite fece-
rit officium deputatum. quãuis appareat
altero vilius. Vituperat̄ autem/ ſi prepo-
ſtere velit alienum licet honorabilius offi
cium accipere. Sic in corpore myſtico di-
uiſiones gratiarũ eſſe cõmemorauit pluri
es apoſtolus. Poteſt ille predicare. ſit ita.
poteſt etiam libere cõtemplari. Poteſt in
homine manus vice pedum corpus aliqñ
ſuſtentare. Nemo tamen diceret man⁹ de-
bere paſſim/ ambulationi ſe tradere. A.
Sentio cõmonita. multaq; profunde re-
cogitas q̄ centralis finalis punctaliſq; re
ductio in via dei eſt pre ceteris omnibus/
veraciter agnoſcere quid iubeat de⁹. Sit
ille ſũmus abbas noſter. ſit noſter paſtor.
nos oues ſimplices paſcue eius. Alioqn
quantũcunq; ſit zelus ardens et feruidus.
ille tanq; ſcientia carens preceps eſt ad rui
nam. L. Propterea beatus vir qui in
lege domini meditatur die ac nocte. vt ſci-
at quid iubendo probibendoq;. velit de-
us. Nam per conſiliũ ligatur nemo. q̄ȝuis
raro fiat vt homines precepta ſtrẽnue cõ-
pleant. quin quodãmodo ſupererogent. et
miſceantur conſilijs. Vide q̄ qui diligit
deum exempli gratia. ſub quatuor gradib⁹
poſſet implere preceptum. ſub vno gradu
vel duobus. facit igitur amplius q̄ȝ neceſ-
ſe fuerit ad ſalutem. quod ſuperogatio con
ſilij nominari poteſt. Adde multos eẽ qui
perfectiorib⁹ operib⁹ intendentes. minus
incompabiliter adquirerent de perfectio-
ne dilectionis dei. q̄ȝ in ſua propria vel ele
ctione vel vocatione pmanentes in imper
fectioribus. Fuit apud athenas quidã ma
gnus ciuis. cui quaſi pro cõtumelia cõmiſ
ſa eſt emundatio platearũ ciuitatis. Su-
ſcipio libens inquit. ⁊ talem operam dabo.
vt ipſa ciuitas munda ſit. Quo ſic imple-
tõ. contigit vt officiũ prius viliſſimu3 glo-
rioſum putaret. Dixit vnus de prudenti-
bus noſtre etatis. dum fieret collatio ſuper
officijs vel artibus vel ſcientijs. Quiſquis
in ſua arte ſic exhibet ſe vt excellat in ea. ille
laudandus/ ille ſuſcipiendus/ ille eligen-
dus. A. Supereſt adhuc ſcrupul⁹ ve- I
hemens/ ortu3 habens ex predictis. que vi
dentur aſſerere nullũ eſſe conſiliũ vel q̄rẽn
dum vel dandũ niſi de preceptis. Qȯ dice
re quid aliud eſt q̄ȝ conſiliorũ pꝛogatiuam
penitus annullare. dimiſſo quolibet ho-
mine in latitudine pceptoꝝ. L. Si
data eſſet cuilibet homini tanta cognitio

diuinoꝝ p̄ceptoꝝ. tanta ad illoꝝ ꝯpletio/
nem dilectio quãta requirit᷑ ⁊ ſufficit ad fi/
nem beatitudinis adquirendũ. nõ eẽt op⁹
amplioꝛi cõſilio. hec ſentẽtia eſſet ſatis cui
libet. hoc fac ⁊ viues. Verũ longe aliter eſt.
Hinc religiões ꝑticulares ſub xp̄i religio/
ne generali. ⁊ de ſe ſufficienti ſupaddite mł
tiplicateq; ſunt. Hinc quotidie noua vel
incipientiũ in via dei/vel in ea proficienti
um ꝯſilia. Hinc poꝛro tam multiplex apõ
plurimos cõquiſitio partim verax/partim
fallax/⁊ ſepius mendax/ſuꝑ diſtributione
talenti cõmiſſi. quale ſibi quiſq; ſuadet le/
uibus ex cauſis eſſe datum. Sit illud talẽ
tum ſcientia ꝯquiſita. Sit eloquẽtia in re
bus humanis. ſit animaꝝ regendarũ ars.
ſit zelus eaꝝ. Hinc appetitus ille nõ dicam
ab initio. p̄laturarũ/magiſterioꝝ/officioꝝ
p̄dicatoꝝ ad populũ. que omnia reuela/
ret vtinam caro ⁊ ſanguis. Deniq; religio
num ingreſſus ⁊ profeſſio miſcet aliquan
do ſeclũ puluerẽ. ſi nõ lutum denſum ſuſtẽ/
tationis habende carnaliter ocioſe ⁊ laute.
nec ſp̃us in manib⁹ p̄lati ponit᷑ aut reci/
pitur/ſed caro. A. Negare nequeo/ſic
et nõ dolere nõ valeo miſeriã noſtrã hanc
cõmunẽ/que vt freq̃ter incedit nõ recto
nec imaculato calle. Sed nõ ne verũ ẽ ap̄li
dictũ. Qui ep̃atũ deſiderat. bonũ opus de
ſiderat. Nõ dictũ cõprehendit in ſe pꝛima
tum quoꝛũlibet alioꝝ regiminũ. T.
Trahis ad materiam diu multũq; nobis
alias ventilatã. Sed hoc vnũ referre plac;
ad p̄ñs. veluti cõcluſerim ꝑ ap̄lica verba.
Si potes liber fieri magis vtere. Scis q̃/
niam omnis p̄latio ſeu dñatio veriſſime ſ
uitus eſt. Nec fruſtra. nec ficte. nec mẽdoſe
dicit ſe ſumm⁹ pontifex ſeruũ ſeruoꝝ/ tãq;
habẽs omnes hoĩes impoſitos ſuꝑ caput
ſuũ. redditur⁹ de omnib⁹ ratõẽ. Si conſi
deret igit᷑ vehemẽter ⁊ acriter homo. q̃; ni/
hil de ſe poſſit humana induſtria ꝓ ſalute
pro coꝛrectõne/pro eruditione hoĩm. Ita
vt vbi plus aliquãdo proficere crediderit/
ibidẽ nõ ꝓdeſſe ſed obeſſe freq̃ẽter reꝑiat.
quia ꝑuerſi difficile coꝛrigunt᷑. ⁊ ſtultoꝝ in
finit⁹ eſt numerus. Mirabit᷑ ꝑfecto ſtolidi
tatẽ humane p̄ſumptõnis nõ expectantis
vt vocet᷑. nec vocari ſatis eſſet. niſi ſimul co
geret᷑. Quo pacto cogeret᷑. Per auctoꝛita
tem ⁊ legẽ. vel dei reuelãtis. vel p̄lati mittẽ
tis. vel vrgentis. vel ineuitabilis neceſſita
·R· tis. Sed allegabis gregoriũ in omelia.

Nemo eſt qui veraciter dicere poſſit. Talẽ
tum minime accepi. nõ eſt vnde rõem po/
nere cogar. O deus equiſſime quot hoĩm
temerarios auſus hec cõſideratio minus
intellecta fefellit. Quot inſultationes ina/
nes/⁊ noxias proximoꝝ rep̄henſiones in/
duxit. Teſtis eſt ⁊ valdẽ ſua ſecta. cũ ſuis
cõplicib⁹ innumeris. Aduerſus q̃s opoꝛ/
tuit decretales cõdere/ ne quis auctoꝛitate
pꝛopꝛia p̄ſumeret p̄dicare. Nõ ad ceteros
actus hierarchicos extendit. imo nec frat/
na coꝛrectio fieri ſecure poteſt. niſi mł'to di
ſcretionis ſale condita ſit. A. Qua ra/
tione poterit ergo diuinũ p̄ceptũ comple/
ri. dilige proximũ tuũ ſicut teipm̃. Cui cõ/
ſonat illud ſapientis. Mandauit de⁹ vni/
cuiq; de proximo ſuo. Deniq; de elia non
tam coꝛpaliter q̃; ſp̃ũaliter largienda. Et
quia maledicit᷑ qui frumentũ abſcondit in
populis. Nam ſapientia abſcondita ⁊ the
ſaurus inuiſus/que vtilitas in vtriſq;. Et
ſeruus piger. non quia diſſipauit. ſed quia
in ſudario (qđ mundũ eſt) pecuniã ſerua/
uit domini. ſeueriſſime dãnat᷑ eſt. T.
Mouent iſta dum allegantur. Habendũ
eſt idcirco ſuper talibus conſilium. vt ſcire
valeat homo quid agendũ. Agendum in/
telligo non ꝑ ſolam erogationem conſilij.
ſed neceſſitate p̄cepti. Conſurgit autẽ p̄e
ceptum altero trium modoꝛũ quos tetigi/
mus. vel a deo reuelante. Vel p̄lato legi/
time iubente. Vel vrgente neceſſitate. Ad/
dimus quartum. Si facta eſt obligatio vl
tronea voluntate. Que vero ſit neceſſitas
vrgens. determinari non poteſt. niſi prout
ſapiens iudicabit. quãuis collatio de obli
gatione ad elemoſinã coꝛpalẽ ſatis appꝛo
ximat ad inueniendum obligationem ele/
moſine ſpiritualis. Tu qui times de ab
ſconſione talenti/ qui dum tibi vacas di/
cis. vt quid perditio hec. Exerce potiſſimũ
tui coꝛdis talentum. fac omnibus de illo
ſeruitium. Sit in eo peregrinatio tua. ſit
p̄dicatio. ſit cõmonitio. ſit elemoſine di/
ſtributio. ſit illud hoſpitale miſeroꝛũ om/
nium. Quo pacto dices. oꝛando pro qua/
libet ⁊ in qualibet aduerſitate proximoꝛũ.
pro ſua eruditione. caſtigatione. conſola/
tione. patientia. cibo. potu. veſte ſanitateq;
Sciet pater omnium deus/ et volet deſi/
derium pauperis exaudire. et p̄paratio/
nem eoꝛum audiet auris ſua. Anima.
Quantum poteſt colligere attentio mea

de premiſſis omnibus circa perfectionem cordis in dei dilectione conquiſitis. Primum ⁊ principium eſt ſemper oculũ cordis habere prout ſapiens iuſſit ad illa que precepit deus. Cetera vero omnia tã𝑞̃ iu uãtia q̃dã acceſſoria reputare/ niſi pro q̃nto fuerint vel voto proprio/ vel ſuperioris iniũcto precepta. Non ita tamen vt accipiamus quaſi velamen malicie libertatem in diuinorum latitudine preceptorũ. ſed bona ⁊ equã fide ſtudeamus ſeruire deo in ſanctitate ⁊ iuſticia coram ipſo omnibus diebus noſtris. nec ita periculum amem⁹ vt pereamus in illo. ·T· Recte colligis. vere ſentis. hec fac vt diligerere deum ex toto corde perfectoq̃ cognoſcaris.

Finit.

Tractatus doctoris conſolatorij venerabilis magiſtri Johannis de Gerſon Cancellarij pariſienſis de meditatione.

·2· Prima conſidera.

Quid ſit meditatio/ ⁊ de triplici oculo.

Meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper. Felix certe qui cũ propheta poteſt ex ſententia dicere verbũ iſtud. Sed videamus primo quid ſit meditatio cordis. non pro carnali/ ſed ſpirituali corde. Eſt autem meditatio vehemens cordis applicatio ad aliquid inueſtigandum et inueniendum fructuoſe. Et hec applicatio fortis habet difficultatem/ que quandoq̃ eſt maior/ quandoq̃ minor. Quod vt intelligamus preſupponamus ex creditis. ⁊ ab experientia/ cor noſtrum conditum eſſe. ⁊ habere tres ſpecies oculorum. Oculos ſcilicet mentales. ratõnales. ⁊ ſenſuales. Et ex illis eſt vtrobiq̃ vnus oculus in cognitione/ ⁊ alius in affectione. Fundatur hec diſtinctio in quadã alia diſtinctione qua diſtinguimus hominem habere portionem ſeu faciem rationis duplicem. Quarum ſuperior vertitur ad leges eternas/ altera ad tẽporales. neutra tamen in actu ſuo dependet ab organo corporeo. Sub iſtis eſt ratio demerſa corpori que ſenſualitas appellatur. Primus horum oculorum vocatur ab aliquibꝫ oculus mentis. Alter oculus rationis. Terti⁹ oculus corporis.

Secunda conſide.

Iſte triplex oculus per peccatum conturbatus eſt.

Fuit ab initio bene cõdite rationalis creature talis ordo/ ordiniſq̃ trãquillitas. ꝙ ad nutũ ⁊ meriũ imperium ſenſualitas rõi inferiori/ ⁊ inferior ratio ſuperiori ſeruiebat. Et erat ab inferioribus ad ſupiora pnus ⁊ facilis aſſenſus/ faciente hoc leuitate originalis iuſticie/ ſubuehẽtis ſurſum corda. quẽadmodũ naturaliter ignis ſua leuitate fert ſurſũ. At vero p⁹ꝗ̃ aduerſus dñm ſupremũ ingrata proditio demeruit auferri hãc iuſticiã originalem. ſubintrauit põdus grauiſſimũ ꝯcomitãs peccatũ. qđ miſerã ⁊ captiuã animã trahere nõ ceſſat ad infima/ tanq̃ circũligata ſit funibꝫ. catenis ⁊ cõpedibꝫ vincta. ⁊ in mẽdicitate et ferro. Sicq̃ mõ mirabili. imo cõfuſione miſerabili eſt facta ordinis prioris cõuerſio. imo ꝑuerſio. ꝙ in hõie ſic merſo tenebris ⁊ carcere ceco. conturbat⁹ eſt intra oculus vtriuſq̃ triplex/ ꝑ infectionem in ſenſualitate. ꝑ obnubilatõẽ in inferiori rationis portione. ⁊ ꝑ quãdam excecationem in rationis portione ſuperiori.

Tertia conſidera.

Meditandi difficultas prouenit ex pena peccati principaliter.

Habemus ecce primariam cauſam difficultatis/ quã in meditatione ſentimus/ quã in habendis ſemꝑ ad dñm oculis experimur. facit hoc penalis grauedo deorſum iugiter impellens. quẽadmodum videre eſt ſenſibiliter in aqueductu. q̃ tota facilitate defluit in ima/ continet autem cũ ſurſum leuat. nõ tamẽ cũ violentia. Non aliter eſt de humano corde/ qđ ad infima pnum leuiter effluit. hacq̃ ⁊ illac veluti ſine retinaculo vel labore deſcendit. Quã facilis eſt/ vt ait poeta/ deſcẽſus auerni. Sed reuocare gradũ ſuperaſq̃ euadere ad auras. hoc opus. hic labor eſt.

Quarta conſidera. D·

Meditatio nõ ſolum fit in cognitiua ſed etiam in affectiua.

Perſcrutemur conſequenter ex predictis naturam ſeu proprietatem meditationis/ quoniã ex hoc ipſo q̃ neceſſaria nobis ad deũ tendentibus

cxiſtat videbimꝰ. Diximꝰ aũt ⁊ repetimꝰ q̄
meditatio ē fortis ⁊ vehemens applicatio
vel attẽtio aĩ ad aliqđ inueſtigandũ ⁊ inue
niendũ fructuoſe Addimꝰ fructuoſe ne me
ditatio vagat aut in ſupſtitionē/ aut ĩ curio
ſitatē. vel in melancolicā ſtoliditatē. Dica
mus ꝗ ꝯplectẽtes/ q̄ meditatio ē vehemēs
et ſalubris aĩ applicatio ad aliqd inueſti
gandũ/ vel experimētalr̄ ꝯgnoſcẽdũ. Pona
mus hoc vltimũ ꝓpter naturā ipſiꝰ affectio
nis q̄ diuerſa ſortiꝫ noĩa/ ꝓportionaliꝫ ad
ꝯditionē cognitõis. Nõ eñi põt aliter affe
ctio ꝯgnoſci q̃ʒ experimētaliꝫ per eũ qui per
eam afficiꝫ. Quã experimētalis affectõis co
gnitionē/ non põt eam hñs in aliũ verbis
q̄buſlibet fundere/ niſi ſilr̄ affectꝰ ſit ille alr̄
Qm̄ ſolꝰ nouit ſicut in apoc. ſcribiꝫ q̄ acci
pit. Propterea vocaꝫ mãna abſconditum
Exemplũ eſt pſpicuũ in illo q̄ nouit dulce
dinem mellis ſolũ p doctrinā/ ſicut medi
cus ſanꝰ noſcit infirmãtis dolorē. Hec au
tem dulcedo a guſtãte. ⁊ hic dolor ab egro
tante/ longe aliter cognoſcunꝫ.

Quinta conſidera.

Meditanti neceſſaria eſt longanimitas.
vt ignis deuotionis ardeat.

Perpendimus ex his q̃ꝫ profunde
ſenſerit ꝓpha naturā meditatõnis
dũ ait In meditatõne mea exarde
ſcet ignis. Vtrũqʒ eñi amplexꝰ ē/ ⁊ lumē in
intellectu ⁊ ardorē in affectu. Quãtũ vero
ſit difficile q̄ ignis deuotõis ſpũalis exar
deſcat flatu meditatõis. fiet notũ deſiderã
tibꝫ ignē materialē dũ q̄riꝫ a lignis aquo
ſis viridibꝫ aut luto reſpſis elici. Suffla
quãtũ potes. iterꝫ atqʒ iterꝫ multo conatu
reſuffla. emergit plurimꝰ ab initio fumꝰ cõ
turbãs oculos/ vix emicabit ſcintilla que
mox euaneſcit. Diſpges forſitan iratꝰ ꝯge
ſta prius ligna ſi nõ in lõganimitate pſti
teris/ quā lõganimitatē appellamꝰ h̃ medi
tationē/ aut meditationi ꝯiungendā.

Sexta conſidera.

Difficile valde eſt dare regulam certam de
modo meditandi.

Meminimus aliquas nos ſcripſiſſe
doctrinas vel induſtrias nedũ lati
no ſed ⁊ gallico ſermone ſup habẽda medi
tatione tali. licet fortaſſis vſi ſimus aliĳs t̃
minis vtpote ĩ tractatulo de myſtica theo
logia/ pte ea q̄ praxim huiꝰ docet/ ⁊ in alte
ro de mõte ꝯtẽplatõis edito/ alteroqʒ rurſũ
de mẽdicitate ſpũali ꝯpoſito. Deniqʒ tãta
repiꝫ difficultas tanta p diuerſitate homi
num varietas in practicando doctrinam
vere ſancteqʒ meditationis/ q̄ an ſilere vel
aliquid ſcribere conſultius ſit videor ego
met mihi quandoqʒ ſub dubio. hincinde
mente fluctuare.

Septima conſide.

Meditatio eſt vtilis ad contemplationeʒ
et piculoſa ꝓpter indiſcretionē.

Dum eñi recogito/ q̄ abſqʒ medita
tionis exercitio nullus ſecluſo mi
raculo dei ſpeciali ad pfectionem
ꝯtemplatõis dirigiꝫ aut pueñit/ nullus ad
rectiſſimā xp̄iane religionis normā attin
git/ imo vix ſe ꝯponit/ audeo zelans ſancte
meditatõis ſtudiũ ſuadere. At vero dũ to
tiens expertus picula ſedulus recogito diffi
cultatē ⁊ arduā raritatē pueñiẽdi q̄ trahere
meditatio nitiꝫ/ ego q̄ſi torpēs ⁊ ſtupidꝰ ef
ficior. Sed q̄ſierit q̄s q̄ pacto ſic eueniat.
Quõ nimiꝫ frequẽter expertũ eſt videlicet vt
ꝯtingat ſtudiũ meditatõis ꝯuerti dilabiqʒ
vel in morbũ melancolice paſſionis ꝓpter
immoderationē/ vel propter ſupbiam da
ri in reprobum ſenſum diabolice illuſiõis
Ex meditationis abuſu id fieri ſciat.

Octaua conſidera.

Abuſus meditationis cõpatur abuſui vi
ni reſpectu febricitantium.

Manuducamus id qđ dicimꝰ. Sci
mus vinũ in iocũditatē ⁊ hoĩs ſa
lutē ꝯditũ eſſe. Sic eñi ſcriptura/
ſic rõ loq̄t. Videmꝰ tñ ex abuſu potãtiũ p
ſertim dũ febriũ diſcraſia laborãt/ q̄ potus
vini alias ſalubris/ cãt vel egritudinē ãplio
rē/ vel maniā vel furorē ⁊ q̄nqʒ mortē. nos
aũt filios adā q̄s egrotos. q̄s febricitantes
eſſe peſſimis aĩe febribꝫ negauerit. Quibꝫ
vertunꝫ in nauſeā ⁊ amaritudinē diuinoꝝ
eloquioꝝ verba. q̄bꝫ in fel ꝯuertiꝫ ſuauiſſi
mꝰ diuini verbi panis. Heu miſeros nos.
heu q̄s ex intima ꝯſideratõne talis miſerie
ꝯclamauit aplꝯs. Infelix ego hõ quis me
liberabit de corpe mortis huiꝰ. Et ſubiun
git Gratia dei p ih̄m xp̄m.

Nona conſidera.

In meditatione aſſit diſcretio quaʒ parat
experti ⁊ boni viri conſultatio.

A

QUid agamꝰ ergo? quid dicimus? Ibimꝰ ne ꝑcipites per abrupta viciorum? Ibimꝰ ne ꝑ deſideria cordis noſtri. ⁊ in adinuētionibꝫ peſſimis deſpa/ti/ſine freno ſine lege ſine ordine? Nūquid ſufficient nobis cogitatōes inutiles/vage inſtabiles/ſordide/fluxu ſomnioꝙ ſimilli me que nō ꝯſolatōez vel edificatōez allatu re ſunt/ſed deſolatōez meſtiſſimā ⁊ ruinaz oblectātibꝫ ſe in eiſdē. Rñdebimꝰ nequaꝙ ita fieri debere/ ſed aſſit diſcretio moderatrix in oībꝫ. quā nō ſecuriꝰ hr̄e poſt diuinā grām poterimꝰ/ꝙ ꝑ ſedulū ⁊ ſecurū alteriꝰ expti noſꝙ diligētis ⁊ agnoſcētis ꝯſiliuz. Clamat Areſto. voce expientie/ dicens ꝙ ars ⁊ virtus ſunt circa difficilia/ vt ars pingendi. ars ſcribēdi. ars citharíſandi. ꝟtus caſtitatis. virtus fortitudis. virtus ſobrietatis. Hoc vero ſic intelligēdū ē ꝙ ab initiō virtus ⁊ ars multas in adq̄ſitione ſua patiunꝛ difficultates. dū vero fuerint adq̄ſite facilia ſunt eis oīa. Pingit facilit̄ pictor exercitatus in arte. Sic de ſcriptore et citharíſta videmus/ita vt dicere cogereꝛ idē Areſto. ꝙ ars pfecta nō deliberat/tam ſibi facilis eſt actus ſuus.

Conſideratio. X.

Comparatio meditantis ad ſcribentē ⁊c. ſtudioſe vel inaduertenter.

VTimur iſta ꝯparatione dū de meditatione loq̄mur. Attendamꝰ ꝙ in trahēdo pſertim lineas picture vel ſcripture difficultas nulla ē. ſicut nec etiaz diſcurſionis digitoꝝ ꝑ cithare cordas. Ita enimꝰ ſilr in cogitatōe/nō enī difficulr̄ vl̄ laborioſe nūc h. nunc illud ꝑut occurrerit cogitaꝛ. Sed ꝙ nullꝰ inde reſultet fructus vides in ſic pingēte. ſic ſcribēte. ſic citharíſante. Ita neꝙ ꝑrſus ī ſic cogitāte imo cū ſe talibꝫ vagis cogitatōibꝫ oblectauerit vt dicit Sene. triſtis remanebit. porro laborioſe ſtudioſe ⁊ attētiſſime cū mira tarditate pingēdo. ſcribēdo ⁊ citharíſando/fit q̄n ꝙ vt bene ⁊ celeriter iſta fiant.

Conſideratio. XI.

Ex vaga cogitatōe nō ſurgit meditatio. ſꝫ de meditatione bene fit contemplatio.

QUorſum iſta? Nimiꝝ vt oñdamꝰ quēadmodū de cogitatōe nullus vnꝙ proficiet aut emerget in meditationē/quāto minꝰ in ꝯtēplatōem. Ex meditatōe vero q̄ ſūmā habet difficultatē: ſi bona fide. ſimplici corde. ⁊ diſcreta diligentia exerceaꝛ. ꝑueniemꝰ ad hāc pfectōem ꝙ abſꝙ vlla difficultate fiet apud nos fructuoſe/ qđ ſummo meditatōis ſtudio ꝯq̄rere voluimꝰ. Ita deniꝙ tranſibit meditatio in ꝯtemplationē. nō enī differt meditatio a ꝯtemplatione/ niſi penes facile ⁊ difficile. quoniā vtrobiꝙ eſt fructus/aliter ꝙ in cogitatione.

Conſideratio. XII.

Contemplatio tam quo ad affectū ꝙ quo ad intellectum deſcribitur.

DEſcribiꝛ aūt ꝯtēplatio ꝙ ē liber et expeditꝰ mētis intuitꝰ in res ꝑſpiciendas vſqueꝙ diffuſus. Et hoc q̄ ad cōtemplatōem q̄ reſpicit intellectū. Porro q̄ ad ꝯtēplatōez q̄ ꝯſiſtit in affectu ⁊ in praxi deſcribit eā Hug. ꝙ eſt ꝑ ſubleuate mētis iubilū. mors q̄dā carnaliū deſi derioꝝ. hoc eſt guſtare ꝙ ſuauis eſt dñs. Quē guſtum ſequiꝛ longe alia cognitio ꝙ fuerit intellectualis ſolū viſio/ſeu quedā auditio per fidem aut ſcripturam.

Conſideratoi. XIII.

Meditatio in principio difficilis/ per exercitium fit facilis.

MEditabiꝛ ecce aliq̄s gemēs ⁊ ſuſpirās vt colūba. diceꝙ cū ꝓpha Meditatꝰ ſum nocte cū corde meo/excitabar ⁊ ſcopebā ſpm̄ meū. Faciet h anxie difficulr̄ ⁊ laborioſe. nūc recogitādo ānos ſuos in amaritudie aīe ſue. nūc iudicia dei q̄ ſunt abyſſus multa ī celo ſurſū. ⁊ in t̄ra deorſuz ⁊ ita de reliq̄s circa q̄ ꝟſaꝛ meditātis intentio vehemēs/vt ea q̄ meditaꝛ vl̄ cogitat lipidiꝰ ac firmiꝰ veluti ī affectū trahat. efficiet tādē. vt h oīa tāta facilitate recogitet ⁊ ſapiat ꝙ facilis ē ipa cogitatio. Docēt nos exēpla ꝑdicta ſi dubitamꝰ. Nō enī plꝰ laboris hꝫ ſcriptor/pictor/⁊ citharíſta bn̄ agendo qđ optīe didicerit: ꝙ vagꝰ ⁊ vanꝰ aliq̄s ab initio. diſcurrēs ſine arte ⁊ ordine ꝑ lineas ſcripture vel picture. aut ꝑ cithare cordas.

Conſidrea. XIIII.

Meditans/quātūcunꝙ exptus laborem neceſſe eſt vt ſemper ſentiat.

ADdendum eſt ad premiſſa nihilominꝰ ꝙ vix aliquis eſt in arte ſua ita peritus. quin aſſidue ad aliqua

vel cognoſcēda vel agēda poſſet ꝓficere. q̄/
lia neceſſe ē. vt cū labore nouo audiat ꝛ pra
cticet. Multo magis hoc verū ē in ipa ꝺ q̄
loq̄mur meditatōne que nouos veritatis
aut deuotionis iugiter parere fetus ſtudet
Sed nō deeſt parturitionis dolor ꝓpter il
lud maledictū ſpūaliter intellectū. In do/
lore paries filios. Nō tñ meminit pſſure ꝑ
pter gaudiū q2 nat⁹ eſt ſibi nou⁹ cognitōis
aut affectōis ſancte fetus in mundū.

Conſideratio. XV.

Nondū purgatibꝰ nt loco meditatōis gra/
ues cogitationū tēptationes. quibꝰ timor
dei eſt neceſſarius.

Venit aūt ab initio frequētius vt
dū aliq̄s nōdū purgat⁹ vicijs/ ſata
git meditari vt colūba/ meditabit̄ quaſi ve
tus ſimea dolos ꝛ odia. meditabitur vt ca
nis rodens iuxta verbū ſatirici rabioſa ſi/
lentia. meditabit̄q3 quaſi ſordida ſus fediſ
ſimas corde voluēs ꝛ reuoluēs carnalium
turpitudinū cogitatōnes. Quid porro de
blaſphemie ſpū q̄ abominabilis. q̄ horrē
dus. nōnunq̄3 inſurgit cētra meditātem
loquēdo aduerſus deū ac ſanctos ei⁹. in/
gentia tam execrāda ꝙ nec ea fari licitū ſit.
Hinc q3 adijciunt̄ ꝛ inijciunt̄ pene vſq3 ad
cordis intima/ infidelitatis iacula. Spei
null⁹ manet loc⁹ oia ſunt grauia. Etiam te
dio eſt ipa vita. Baratꝝ deſpationis vndi
q3 patz. Vñ ꝓpter hoc ꝛ talia manifeſtat ex
perimentū q̄ rectiſſime ſapiēs conſuluerit
cū dicebat. Fili accedens ad ſeruitutē dei
p̄para aīam tuā ad tēptationē. Subiun/
gens p̄ſidium ſecuriſſimū. Sta in timore
Beat⁹ eni vir qui ſemꝑ eſt pauidus.

Conſideratio. XVI.

Nou⁹ meditās debet credere ſuo directori
et de viſibilibꝰ ad inuiſibilia conari.

Pauidus vero ſemꝑ q̄uo beatus: q̄
p reret aliq̄s. dū timor addit̄ timori
ſcrupul⁹ ſcrupulis/ puſillanimitaſ
puſillanimitati. p̄ſertim dū non adeſt aſſi/
due ꝯſiliator/ dux/ ꝛ p̄mōſtrator itineris ar
ti ꝛ recti: Si vero talis q̄ rarus ē hūs artē
pariter ꝛ pietatē ſ fuerit forte inuētus/ cum
ocio nouū meditantē inſtruendi quātūq3
licuerit. Felix quidē erit ipſe nouus tyro. ſi
tamen ꝓnus abſq3 vlla trepidatōe para/
tus eſt credere ꝯſilio Sed o quotiēs bone
ihu quotiēs heſitabit ꝛ idē repetet iterum
iterūq3 quaſi falli reformidās. Scripſi q̄/
dam ſuꝑ hmōi ſcrupulis in tractatu de p̄/
parādo ad miſſaz. Aliqua etiā ſimiliter de
cautelis ꝯtra ſpūm blaſphemie diriſſimū.
Aduerſus q̄ remediū optimū eſt ꝯtēnere/
nec curare/ q̄npotiꝰ irridere/ neq3 ſuꝑ his
ſolicite ꝯfiteri/ niſi forſitan in principio ꝑ
cautela ꝛ hñdo ꝯſilio. De ſcrupulis q̄3 te/
neat̄ hec regula ꝙ aduerſus eos agēdū ē/ ſi
ſit prudens aliq̄s ꝛ expertus ꝯſiliator dicta/
uerit aut iuſſerit. Nec aget in h̄ ꝯtra ꝯſciaꝫ
demeritorie/ dū illā ad ꝯſiliū ſapiētioris ꝑ
rōnis libertatem ab aīo ſuo mutat ꝛ depo
nit/ q̄uis aſſidue ſenſualitatis remurmu/
ratio ſentiat̄. Alioq̄n nunq̄3 fit in pace deo
loc⁹ cordis. Rurſus aduertendū. qm̄ ſic
docēte areſ. Ois nr̄a ꝯgnitio venit a ſenſu
ꝛ iterū ꝙ neceſſe ē oēm intelligētem fantaſ/
mata ſpeculari. Sic originatur meditatō
cordis nr̄i a ſenſibilibꝰ q̄ figurata ſūt ꝛ co/
lorata ac ceteris accidētibꝰ tp̄is ꝛ loci circū
uoluta. Hinc ſunt meditatōnes ꝯſcripte.
hinc imagines picte vel ſculpte. Hinc ge/
neralit̄ fit illud pſalmiſte. Meditat⁹ ſū3 in
oibꝰ opibꝰ tuis/ ꝛ i factis manuū tuaꝝ me/
ditabar. Que vtiq3 facta ſūt corꝑalia ſic ꝛ
oꝑa. Nihilomin⁹ debet aſſurgere meditās
ꝛ vltra ꝓgredi/ veluti ꝑ ſcalā aliquā ex viſi/
bilibꝰ ad inuiſibilia. Sic dicit apl's ꝙ inui
ſibilia dei ex his q̄ facta ſūt intellecta ꝯſpi
ciūt̄. ſempit̄na q̄3 vt⁹ ei⁹ ꝛ diuinitas. Propte
rea docēs nos a corꝑalibꝰ ad ſpūalia migꝛ
re. dicebat. Etſi xp̄m ſm carnē cognouim⁹
nūc tamē ſm carnē nō nouimus.

Conſideratio XVII.

Meditans venit ad ꝑicula ꝓpter ſuꝑbiam
et ꝓpter carnaliū imaginationē.

Amplius vero addim⁹. Compꝑtū
eſt ſepius ꝙ volentes intēdere me
ditationi/ ſi non diſcrete hoc fece/
rint/ decidūt vel in tēptationes ꝛ illuſiōes
diaboli propter eoꝝ (licet latentē) arrogan
tiam/ vel efficiunt̄ fantaſtici ꝛ melancolici
propter fixam nimis ꝛ radicatā atq3 ꝓfun
datam in rebꝰ corporalibꝰ imaginationē.
Que quādoq3 ꝓtendit̄ vſq3 ad inſaniam.
Supeſt imago mulieris lapidea/ cui⁹ in/
ſpectione nimis crebra/ quidā fact⁹ eſt phi
locaptus. quēadmoduꝫ de pygmalione et
ſua imagine narrant fabule poetice. et de
narciſſo qui propriam in fonte perluci/
do ſpeculans imaginem. ſic in eius forma

ſtultus heſit vt occūberet. Potuerāt hͨ plurima dici de cauſis ꝛ modis hmōi leſionis virtutis fantaſtice. Ideo ꝙ vigilātes patiunt̄ ſomniātibꝰ ſilia. Et hͨ vocat̄ gallice reuer vel reuerie. Ita vt reputent ea q̄ in ſola fantaſia verſant̄ interiꝰ/ exteriorib ꝑcipe ſenſibꝰ. Notū ē hoc in maniacis. Notū ꝑterea in q̄buſdā melācolicis/ q̄ nōnūq̄ꝫ volunt ſe deuotos meditatiuosqꝫ dici ꝛ reputari. Quos hmōi ꝓfundata circa corꝑalia fantaſiatio facit errare multiplicit̄/ vſqꝫ vt vel in eleuatōe corꝑis xp̄i/ vel in alia recogitatōe ſua/ exiſtimēt ſe videre realit̄ deum crucifixū/ aut ſub alia q̄uis fantaſtica forma corꝑali. Putātqꝫ alij ſe voces audire tanq̄ꝫ xp̄i/ vel alicuꝰ ſanctorū. Qua ſuper re ꝑ aſſignatōe naturalis cauſe diuerſa ſūt a diuerſis ſcripta volumia. de quibꝰ nō eſt nūc dicendū ꝑ ſingula. Conſurgit hͨ difficultas nō modica qualiter videlicet ſciri poſſit diſtinctio inter reuelatōnes veras ꝛ falſas. An fiant ab angelis lucis aut tenebrarū. Hoc ē a ſanctis angelis aut diabol̄. Quas reuelatōes vtiqꝫ abnegare n̄ poſſumus fore nōnūq̄ꝫ a ꝑturbatis fantaſmatibꝰ ꝛ erroneis. Felix ꝓinde q̄ in lege dn̄i meditat̄ die ac nocte/ ſi tn̄ comes fuerit diſcretio/ quā ſolā parat hūilitas captiuās oēm intellectū in obſequiū fidei/ ꝛ ſemꝑ alieno magis q̄ꝫ ꝓprio credēs iudicio.

Finis. 1483. ipo die valeriani.

Incipit tractatus

eiuſdē de ſimplificatione. ſtabilitione. ſeu mundificatione cordis.

Prima notula de vi abſtractiua intellectus.

IN ſimplicitate cordis querite illum. Hāc ſapiētis exhortatōeꝫ: hanc ſimplificatōeꝫ cordis/ illi facere nequeūt q̄ ſunt in ſe multiplices varijqꝫ. Propterea neceſſe ē ſpūale cor aīe (q2 caro nō ꝓdeſt quicq̄ꝫ) ad vnitatē recolligi. ſi cauere debeat ꝑiculū q̄le notauimꝰ in fine tractatꝰ alteriꝰ. Hoc ꝟo q̄uo fiat explicare difficiliꝰ eſt. q2 q̄liter non fiat agnoſcere. Et q̄dē apud eruditos in phicis diſciplinis hēbit iſta manuductio nr̄a prima minꝰ difficultatis. Pollet itaqꝫ nr̄ intellectꝰ vi abſtractiua/ q̄ longe ꝑfectior efficaciorqꝫ ē. q2 ponat̄ in eſtimatiua ꝟtute bruti vtpote ouis. Que tn̄ vt dicit Auicen. ex motu ꝛ figura lupi viſi/ elicit mox inimiciciā nō ſenſatā quā refugit. Ar igit̄ intellectus pꝰ inſpectōeꝫ fantaſmatū cauſatoꝝ a rebꝰ extrinſecis. vnde format primo conceptus vagos ab omni ꝯnotatōe accidētiuꝫ vt a ſitu. a loco. a figura. a tp̄e. ꝛ ſic de alijs. Quo facto remanet in aīa ſilitudo eēntialis/ in q̄ ꝯueniūt exteriꝰa ꝑte rei oīa ſenſata que ſunt eiuſdē generis vel eiuſdē ſpēi. Exemplū primi aīalitas. Exēplū ſcdi hūanitas. Qua denudatōe ſic facta remanet abſolutus ꝛ vl̄is ꝯceptꝰ aīalis. Remanet inſuꝑ ſpecificus ꝛ abſolutus ꝯceptus hoīs quos ſignāt voces iſte aīal ꝛ hō.

Notula .II.

De ſimplificatione cordis in meditatione per abſtractionē a fantaſmatibꝰ et figuris per bonum.

TRaducamꝰ ꝯſequenter ad ꝓpoſitū d ſimplificādo meditatōem nr̄am circa diuina/ ꝑ abſtractōneꝫ a fantaſmatibꝰ ꝛ figuris. Ecce ſtet ꝙ ſcimꝰ nos hr̄e dilectōem boni ꝛ odium mali. Itemꝰ in his paucis primo. q̄m inuenit̄ ſil̄e de reliquis multis. Audio igit̄ ꝛ cognoſco ꝙ diligis bonum. Interroget te meditatio tua q̄ res ē iſta dilectio. Cōſtat itaqꝫ ꝙ neqꝫ colorata eſt. neqꝫ ſonora. neqꝫ ſapida neqꝫ odorifera neqꝫ frigida. neqꝫ calida. nō lenis. nō aſꝑa. Itē interroget te meditatio tua q̄liter ꝛ in quo ſe figat ꝛ ſtatuat. cū id in q̄ ſe figere ꝛ ſtatuere videt̄ neqꝫ figuratū. neqꝫ corpulentū ſit/ calidum/ frigidum/ aut coloratum.

Notula .III.

De conceptu boni abſoluto ſeu vniuerſali qualiter fiat.

DIces fortaſſis ꝙ non habeas conceptum dilectionis boni/ q̄n de neceſſitate feratur cordis intuitus ad hoc vel ad illud bonum particulare. vt ad bonam tunicam. ad bonum cibum. ad bonū hominē. Et ita de reliquis. Reſponſio tibi patet ꝑ alteram ꝯſiderationē priorem de vi abſtractiua cordis intellectualis. Per cuiꝰ virtutis oꝑationeꝫ. tolle bonum hoc. tolle bonū illud ſicut loquitur Augꝰ: et remanebit verum ꝛ generale bonū. Qd qualiter fiat iam aperuimus. Conueniūt nempe bona omnia in vna generali ratione que eſt cōuenientia ad appetitū. Bonū quippe eſt qd omnia appetunt. Denudes

Igitur hanc rationē boni ab vbi ⁊ nūc hoc
eſt a loco vel ſitu vel tp̄e. ab omni p̄terea cō
fuſione ſeu ꝯnotatione accidentiū / ⁊ erit il
le conceptus qui remanebit abſolutꝰ ⁊ vni
uerſalis cōueniens omni bono.

R

Notula IIII.

Quęres forte iterū vbi eſt illud om
ne ⁊ generale bonū: Ecce cadit in
materiā ꝯmunē de vl'ibꝫ quid ſint
et ſi ſint in rebꝫ extra / p̄ter oēm intellectus
opatōēꝫ: Dicimꝰ aūt ꝗ̃tū hic ſatis eē puta
mus ꝙ vl'itas deriuat̃ ⁊ fundat̃ in rebꝫ ſin-
gularibꝫ. alioq̄n ficta eſſet. ſed ꝯſūmat̃ ⁊ cō
ſtituit̃ in opatōe intellectꝰ abſtrahentis eo
modo q̄ tactꝰ eſt ſimilitudīes reꝝ in quibꝫ
eēntialiter ſeu q̇dditatiue ꝯueniūt ab vbi
et nūc id eſt loco ⁊ tp̄e. Vñ ſi q̄ras vbi ē hu
manitas ad extra: dico ꝙ in hoc hoīe ſin-
gulariter ⁊ in altero ſilr̄. ⁊ ſi nullꝰ eēt ſingu-
laris hō / nulla ꝑmaneret exteriꝰ hūanitas.
quoniā deſtructis primis ſubſtātijs vt di-
cit Areſt. impoſſibile eſt aliq̄d alioꝝ rema
nere. nihilominꝰ adhuc remaneret hoc vl'e
humanitas interius in mente angeli ſicut
ante mūdi ꝯſtitutionē erat. Et put nūc eſt
vl'is ratō hūanitatis in mente dei / nec erat
res aliaq̄ꝫ mens dei / neq̄ꝫ realiter / vt oēs
ꝯcedūt. neq̄ꝫ formaliter vt nōnullis placet
Eſt demū articulꝰ pariſien̄ condēnatꝰ di-
cens ꝙ ab eterno fuerūt extra deū q̇ditates
alique / vel vl'es rōes. quales fantaſiati ſūt
quidā eſſe vl'ia realia p̄ter deū / ⁊ p̄ter oēm
intellectus opationē ſeu cōceptum.

Notula V.

Rurſus ad intelligēdū dictū hmōi
ꝙ deſtructis primis ſubſtātijs im
poſſibile eſt aliq̄d alioꝝ remanere
Attēdendū eſt ne locutio varia ſit dū loq̄-
mur de hūanitate q̄ ē ab extra / ⁊ de ꝯceptu
hūanitatis quē intra reponimꝰ. Eſt eni h̄
nomē hūanitas primo mō nomē prime in
tentōis ſupponēs īmediate ⁊ principalit̃
pro re ad extra q̄ eſt vel eſſe pōt ſi ſit amplia
tiua ſuppoſitio / ⁊ hec in ſolis ſingularibꝫ
hoībꝫ repit̃. Hoc vero nomē hūanitas ſū-
ptum ſcdo mō / ſupponit non pro rebꝫ ad
extra / ſed pro ꝯceptibꝫ de hūanitate habi-
tis ad intra ſeu ꝑ angelū ſeu ꝑ humanū in
tellectū. Aut eſt idea hūanitatis in mente
diuina / ꝑ idētitatē locutionis / ſicut poni-
mus ꝙ ſapia eſt in deo nō ꝑ inheſionē ſed
per idētitatē q̄m eſt ipſe deus.

Notula VI.

Vides arbitror quēadmodū medi-
tās pōt intellectū ſuū figere i reco-
gnitōe boni nō hꝰ vel illiꝰ figurati
corpulēti vel colorati. Et ꝯſiter fert̃ volun
tas in dilectōēꝫ abſolutā primi ⁊ veri boni
q̄d nō ē bonū ꝑ ꝑticipatōēꝫ vt alia oīa. ſed
per eēntiā. Poteris ita negociari circa po-
tentiā. circa ſapiāꝫ. circa iuſticiā / ⁊ ita reue-
reri diuinā potētiā. Verecūdari ad ſapiāꝫ
ſi turpis es. Trepidare ad ꝯſideratōēꝫ iu-
ſticie ſi malus es. Nō ſi forte queſieris /
an ꝯceptus hmōi ſint abſoluti ⁊ ꝓprie deo:
viſum eſt hactenꝰ mihi ꝙ ita / ſaltē de poſſi
bili hoc eſt ꝙ in via poteſt meditās et ab-
ſtractiuꝰ intellectus formare ſibi conceptꝰ
abſolutos ⁊ proprios cōuenietes ſoli deo.
Qui dabunt noticiā propriā ⁊ abſolutam
ſed nullatenus intuitiuā de eo.

Notula VII. S.

Aperta ē nobis ex p̄dictis via ad i-
telligēdū myſticā theologiāꝫ / de q̄
ſcripſit diuinꝰ dioñ. vltra illāꝫ q̄ ſi-
bolica ⁊ illā q̄ ꝓpria nūcupat̃. Procedit ita
q̄ꝫ ſimbolica theologia ꝑ ſilitudīes reptas
in rebꝫ / attribuēdo deo q̄cq̄d videt̃ eſſe ꝑfe
ctionis in rebꝫ cauſatis / ita vt hoc mō dica
tur deꝰ nedū noīabilis. Et hoc mō dicit di
uinꝰ Bartholomeꝰ put dionyſiꝰ refert / euā
geliū eſſe latiſſimū / ſic appellatꝰ deꝰ leo ꝓpt
fortitudinē / lapis ꝓpter durabilitatē. agnꝰ
propter māſuetudinē. ſol ꝓpter illuſtratio-
nem. ⁊ ita de reliq̄s / que nō ſm̄ eſſentiā ſed
per ſolā attributionē / ⁊ ꝑ analogicā ſilitu-
dinē de deo loq̄mur q̄ſi balbutiētes ⁊ pal-
pantes in vmbra occūbentis lūis vel ḡre
intelligētie nr̄e in nobis. Procedit ſcdo my
ſtica theologia ꝑ abſtractionē / modo velut
oppoſito ad p̄cedentē / qui quicq̄d eſt affir
mat de deo / iſte vero prorſus negat a deo
omnia. Et ita breuiſſimū eſt vt ait idē bar
tholomeus euangelium.

Notula VIII.

Exemplū palpabile dat ipe dioñ. ꝑ
manuductōe huiꝰ theologie myſti
ce. Cōſidera fabricatorē ſtatuarū
nonne hic format imaginem vel ſtatuam
nō addens quicq̄ꝫ ſed reſecādens et remo
uēs. ex qua ſubtractione remanet agalma

pulcerrimũ/imago pulcra figurata vl' ſcul
pta. Sic agit ſuo modo meditãs anim⁹
dum ab hoc conceptu vago cõnotatio ſcꝫ
hoc ens/⁊ illud ens. qui conceptus habet
ex rebus exteriorib⁹ ſenſatis/intra facit ab
ſtractionẽ modo p̄declarato. Remouendo
ab hoc cõceptu vago quicq̄d eſt imꝑfectio
nis in entib⁹ cognitis ꝑ fantaſmata. Et qꝛ
nullum eſt cãtũ ens quin ſit imꝑfectuꝫ/ne-
gat merito omne ens tale a deo quia dimi
nutũ. quia dependens. quia potentiale. qꝛ
defectibile. ⁊ ita de reliquis imꝑfectionib⁹
Qua abſtractione facta dici nequit ꝙ ni-
hil remaneat cognitũ in abſtrahentis ani-
mo/quin potius reſultat agalma pulcerri-
mum/ſeu iuxta cõmuniorẽ philoſophan-
tium locutionẽ/ remanet conceptus entis
perfecti/denudatus ab omni imꝑfectione
Et hmõi eſt proprius dei conceptus abſo
lutus. licet nõ intuitiuus. de quo domin⁹
ad moyſen. Ego ſuꝫ q̄ ſum. hec dices filijs
iſrael. Qui eſt/miſit me ad vos. Et hoc mo
do iuxta verbum propheticũ eſt vnum no
men domini dei.

Notula .IX.

Concordat his dictuꝫ Damaſceni
ꝙ hoc nomen ens dicit ſubſtantie
pelagus infinitũ. Demonſtrat no
bis dominus Bonauentura in itinerario
ſuo mentis in deum ſcd̄o capitulo/ ꝙ iſto
modo ens eſt propriũ nomen dei. Conſo
nant hebrei qui dicunt hoc nomen thetra
gramaton ſignificare deum abſolute. non
per reſpectũ ad creaturas. Quod qualiter
eſſet dicendũ niſi poſſet haberi conceptus
huiuſmodi abſolutus/non ſatis intelligo
Videntur forte talia falſa vel impoſſibi
lia nõ exercitatis in abſtractione taliũ con
ceptuũ. Non eni videtur eis dum intelli-
gunt/exempli grã hominẽ/ quin ſemꝑ in-
telligant ipm̄ cum confuſione/ ſeu veſtitu
quodã vel circũſtantia loci tp̄is ⁊ aliorum
accidentiuꝫ/dum nõ concipiũt hominem
niſi vt eſt animal rationale. ⁊ ita concipiũt
actum rõcinationis/cõcipiunt etiam aĩali
tatem que nõ eſt propria ſoli homini. Re-
dargutio aũt taliũ hominũ magis facien-
da eſt monitione/vt vim ſui cordis intelle
ctualis attẽdant/q̄ꝫ ſtudioſa rõcinationis
oſtẽſione. Alioq̄n ſic agit̃ cũ eis q̄ſi ſi ceco
alicui. aut nicticoraci/ ſolis radius digito
monſtratus queratur an videat.

Notula .X. · x ·

Subeſt ex p̄miſſis dubitatio ꝓpter
errorẽ manicheoꝝ/ quos forte de-
cepit recogitatio qualem de bono
poſuimus. Quod ſi ſit aliquod bonũ partici
patum. ⁊ erit aliq̄d eſſentiale ⁊ primuꝫ bo-
num. Videtur itaq; eſſe ſimilis rõ de ma-
lo. Quod ſi ſit aliq̄d malum in reb⁹ creatis. ſi
cut ita eſſe quis negauerit dabit̃ aliq̄d ma-
lum primũ ꝑ eſſentiã. At vero diuinus
dioñ. ⁊ aug. dr̃am certiſſimã ⁊ latiſſimã do
cuerũt demonſtrãtes ꝙ nihil eſt malũ poſi
tiue in reb⁹/ ſed tm̃ priuatiue. Propterea
ſequit̃ ex conceſſione mali/ ꝙ aliq̄d ſit pri-
mũ ⁊ nullo mõ ꝙ ſit aliq̄d primũ ⁊ purum
malũ. Eſt eni impoſſibile ſicut dicit areſt.
ꝙ purũ malũ per ſe ſubſiſteret. Quia ſi pu
rũ eſt. ſe deſtruit. Nõ habet igit̃ fundamen
tũ niſi bonũ vel in bono. Fallit̃ aũt leui
ter ignarus aut neſcius analogie entis vel
hui⁹ verbi eſt. Que ponit̃ quadruplex ab
areſt. iiij. metaph̄. ita vt illud q̄d nullo mõ
eſt poſitiue ⁊ in actu/eſſe tñ dicat̃ qꝛ videli
cet eſt in potẽtia. i. põt eſſe. Vel qꝛ dicit ca-
rentiã alicui⁹ boni debiti in eſſe. Nõ eni ſe-
quit̃. Malũ eſt priuatio boni debiti in eẽ.
ergo malũ eſt actus/ vel aliq̄d poſitiuum.
Quoniam ita nihil eſt. Quis ergo mirabit̃ ſi nõ
ſit aliq̄d primũ ⁊ ſũmũ tale malũ cũ nulluꝫ
ſit ꝑticulare vel infinitũ actu tale hmõi.

Notula .XI.

Pergam⁹ oñt oñdere magis ac ma
gis modũ q̄ ſimplificari ⁊ vniri po
terit ſpũale cor meditãtis. ſecluſa fã
taſiaꝝ multiplicitate. remoto leſionis ima
ginatiue vtutis ꝑiculo. Dicũt beat⁹ dioñ.
areſt. ⁊ alij/ꝙ amor hꝫ vtutẽ vnitiuã/ quẽ-
admodum calor omogenia ꝯgregare ⁊ ab
etherogenijs ſeꝑare hꝫ. Preſupponamus
igit̃ ex ſuꝑiorib⁹. ꝙ meditãs fabricauerit ſi
bi ꝯceptũ boni potẽtie. ꝯceptũ ſapie. cõce-
ptũ iuſticie. ꝯceptũ clemẽtie. ꝯceptũ beni-
uolẽtie ⁊ dilectõis/figit iſtic pedẽ ſiniſtruꝫ
aĩe q̄ eſt intellect⁹ vel rõ. Deinde pedẽ alte
rũ dextꝝ/q̄ eſt volũtas/ p̄tẽdat ꝑ amorẽ tal'
boni/vel potẽtie/ſapie/clementie ⁊c̃. velut
in anteriora ſe extẽdẽs. Hoc eſt dicere. ꝙ ⁊
id ſatagat amare quod cognoſcit/conetur
amare deum ſumme ⁊ primũ bonum. Hic
amor cũ non ſit diſcurſiuus/nec vaget̃/ſed
inhereat amato in ſe et propter ſe. Ita vt

nitatur ſuo mõ totus in amatũ penetrare/ ⁊ in ipm collabi/ ⁊ vnũ cũ illo quãtũ poſſibile ẽ fieri. Fit tũc q̃dã ſepatõ corꝑaliũ oĩm q̃ ſunt etherogenia ad ſpũalitatẽ cõꝑata/ ⁊ ita remanet vnitio q̃dã ſpũaliũ. q̃lia ſũt deꝰ ⁊ aĩa corꝑalia ꝟo feces ⁊ cineres remanẽt.

Notula .XII.

Vidit ⁊ ſenſit hanc ſeꝑationẽ ſpũaliũ a corꝑalibꝫ in hoĩe fieri poſſe q̃ dicebat. Verbũ dei viuũ ⁊ efficax ꝑtingẽs vſqꝫ ad diuiſionẽ ſpũs ⁊ aĩe/ ꝯpagũqꝫ ⁊ medullaꝝ ⁊c. vbi capit anima ꝑ ſenſualitate vel aĩalitate que corpus includit et aĩam. Quãuis vero apl's tribuat virtutem hãc diuiſiuã aĩe a ſpũ. verbo dei/ h̄ dicit ꝓ tanto ſi diligat verbũ dei ab ipo ſpũ. Nõ ẽm ſola cognitio verbi dei ſpiritui ad h̄ nõ ſatis eſt. Propterea audi q̃d vltra verbi cognitionẽ/ ſubſequẽter ſenſerit aĩa deuota. Aĩa mea inq̃t liq̃facta ẽ/ vt dilectꝰ locutꝰ eſt. Locutio ⁊ auditio ad cognitõeꝫ: liq̃factio ſpectat ad amorẽ. Nã amor vna ꝯpatõe dr̃ h̃re acutũ nomẽ ꝓpter deſideriũ penetratõis intime dilecti. Liq̃factõis ꝟo nomẽ molliꝰ ſuauiꝰqꝫ ẽ/ affectũ ſpõſi diligẽtis accõmodatiꝰ ſatiꝰqꝫ repũtat. Quia liq̃facti natura ẽ nõ ꝯtineri termĩs ꝓprijs. nec q̃eſcere/ ſed effluere ſꝑ ⁊ dilabi q̃uſqꝫ ſiſtat in alio. Intelligamꝰ ſil'r õ liq̃facto vl' emollito ſpũ ꝑ amorẽ dei/ ſuo mõ. ꝙ in ſolo deo terminũ ſuũ inuenit ⁊ q̃etẽ. Ad cuiꝰ exemplar ſigillat. exẽplat. trãſformat. ſimplificatur. ⁊ vnit. Et ita de reliq̃s ſil'ibꝫ. Remanet feculentũ q̃d eſt portõis inferioris. Vñ colligit corollariũ vel poriſma pulcerrimũ ꝙ ſic̃ res dũ emanãt a deo ⁊ ꝯſequẽter duꝫ ſe diffundũt. ſic̃ i ſole ꝯſpicimꝰ/ fit ꝓgreſſuſ ad ꝑticulariora ⁊ groſſiora q̃ plꝰ h̃nt materiales ꝯditões: ſic̃ i reditu ad deũ q̇ fit ꝑ hominẽ ꝯtẽplatiuũ. reducẽdo ſil'itudies rerũ primo ꝯceptas in ſenſibꝫ ad intellectualẽ ⁊ ſpũalẽ puritatẽ/ fit abſtractior ⁊ vniuerſalior reductio ad vnitatẽ ⁊ quãdã imaterialitatẽ. Nam q̃d natũ eſt ex ſpũ. ſpiritus eſt. Dixerũt ãn nos hec oĩa ſancti doctores. Quid enĩ inexpoſitũ reliquerũt? Sed hec iterum meis verbis et ordine ſub paucis cõmemorata ſunt.

Notula .XIII.

Que alium docet modũ ſimplificandi cor ſpectantem ad affectum. ſicut prior magis ad intellectum.

Tentamur ſi forte poterimꝰ inuenire modũ alterũ meditatõis ſimplificande ⁊ a fantaſmatibꝫ elongãde q̇ familiarior ⁊ ab hoĩbꝫ ñ exercitatꝫ aut deuatis in phĩca diſciplĩa ſeu metaphĩca captibilior forte fiat. Conſtituamꝰ in primis exẽplũ palpabile cuiꝰ erũt capaces etiã ipi puerculi ſuo mõ. Dicat aliq̃s vni puero iã vtẽti rõne. q̇ neqꝫ patrẽ ſuũ/ neqꝫ matrẽ vidit vnq̃. Dicat inq̃. Ecce tu puer pr̃eꝫ habes in regione lõginquiſſima potẽtiſſimũ ſapiẽtiſſimũ. optimũ. ⁊ glorioſiſſimũ. Ille eſt q̇ te genuit ⁊ fecit. ille ẽ a q̃ ⁊ ꝑ quẽ mittunt tibi oĩa q̃ habes bona. He veſtes hec cibaria. hec poma. he nuces ⁊ ſilia. Nũq̃d nõ merito habes talẽ diligere/ tali obedire ⁊ facere q̇cq̇d ipe mãdauerit? Hoc audito bonꝰ puer mouebit affectu naturali ad auditũ pr̃is nomẽ. vt ferat in dilectionẽ ipſiꝰ cum tñ apud hmõi puerũ nõ ſit alia pr̃is cognitio. qꝫ ea q̃ ꝑ fidẽ aut narrãtis ei ingeritur ſimpliciter auctoritatẽ. Hic puer nõ ꝯſiderabit de neceſſitate pr̃eꝫ ſub aliquibꝫ ꝯditionibꝫ materialibꝫ/ vt ꝙ ſit albꝫ/ niger/ paruꝰ magnꝰ ⁊c. Vel etiam ſi ꝯſiderauerit ipe, prinꝰ ſine ml'to conamĩe ſe auertere poterit ab hmõi ꝯſideratõe/ ⁊ in noĩe ſeu cognitõe huiꝰ q̃d eſt pr̃ totꝰ de facili intẽdere valet/ tenerrimo cordis amore/ put totꝰ nouit in eiꝰ dilectõeꝫ inhiare/ ſuſpirare/ ⁊ totũ ſuũ in eũ deſideriũ ꝯuertere. Quidni dixerit ſibiipi aut alijs de pr̃e ſic. Viuat talis bonꝰ pr̃. Bñdictꝰ in ꝑpetuũ ille dilectꝰ pr̃. Bñ ſit ſꝑ iſti pr̃i/ q̇ certe mihi ẽ valde diligẽdus. honorãdus/ reuerẽdus. ⁊ ꝑ oculis iugiter habẽdus. Deniqꝫ ſi q̇s ab hmõi q̃ſierit. q̃lis eſt tuꝰ iſte pr̃. Rñdebit vtiqꝫ nil aliud. Neſcio plus/ niſi ꝙ ipe eſt meꝰ cariſſimus pr̃/ ꝓgenitor meꝰ. nutritor meꝰ. bñfactor meꝰ. ꝓtector meꝰ/ ⁊ ſi q̃ ſunt ſimilia. Et hec tñ nouit ſolũ fide ꝑ auditũ/ ⁊ nõ intuitiue vel ꝑ viſum vel attactũ.

Notula .XIIII.

Exiſtimo ꝙ ſimili manuductione poterit chriſtianus etiam quiuis rudis ⁊ literarum ignarus/ induci vt tranſeat in affectum cordis erga dominum deum ſuũ/ ⁊ ea que ſunt diuina ⁊ ſpiritualia/ deſerendo corꝑalium rerũ fantaſmatũ aut ſuꝑgrediẽdo eas quodã quaſi trãſuolatu generalis meditationis ⁊ amoris

Exemplificem⁹ adhuc aliter. Deſiderat
aliquis ſanitatẽ dũ egrotat. Nõne põt hic op
tare ſeu petere medicũ/ñ hũc vel illũ ſinglã
riter. Sicut ſitiẽs appetit vinũ ⁊ eſuriens
cibũ. Quod m̃ facit ſepe nõ p̃habita fantaſia⸗
tione ad hoc vel illud vinũ. aut ad hũc vel
illũ cibum. Applicet meditãtis coꝛ ſilitu
dies iſtas p practica ſue meditatõis/ↄfeſti
vt offertur aliqđ coꝛpoꝛeũ oculis ſue medi
tatõis. Non quieſcat in eis ſed ſuſpirando
deſiderãdo. diligẽdo. ſuꝑuolare querat ad
quoddã abſtractuʒ/denudatũ/vnũ. Vtatᷣ
coꝛꝑalibus q̃ſi quibuſdã ſcalis ad tẽdẽdũ
in ſpũalia. non quieſcẽdo in ſcalaʒ. Exẽpli⸗
ficauimus iam de filio meditãte circa p̃reʒ
ignotũ/de egrotoq̃ʒ/de ſitiẽte/de eſuriente/
qui ſuſpirãt ad medicũ. ad vinũ. ⁊ ad cibuʒ
ignotos/atq̃ʒ ad huiuſmõi afficiuntᷣ ⁊ deſi⸗
derant. Jmo etiaʒ ſi cognouerim⁹ ihm cri⸗
ſtum, put loquitᷣ apl's/non tamẽ eo mõ ꝑm
carnem nouim⁹/ſed vt redẽptoꝛẽ ⁊ ſaluato
rem ⁊ vt dei virtutẽ ⁊ ſapiẽtiam ipm recogi
tamus; Qui fact⁹ eſt nobis a deo p̃re ſapi⸗
entia. iuſticia ſctificatio. ⁊ redemptio.

Notula. XV.

Uto iuxta traditionẽ hanc/mo
tus eſt Hugo dicere. Quoniam
aliqñ dilectio intratᷣ vbi cogni⸗
tio foris ſtat. Nõ q̃ amoꝛ exclu⸗
dat omnẽ ↄgnitioneʒ. ſic enim fieri nõ põt
vt diligatᷣ p̃ſus incognitũ. Sʒ ⁊ ipe amoꝛ
vt dicit. Greg. q̃dã cognitio eſt; Et qualis
ↄgnitio? Certe expimẽtalis/⁊ ſuo modo p
poꝛcionabilis/tactui guſtui/vel olfactui/i
ſenſibilibꝫ. Unde quãuis dicatᷣ ab aliq̃bꝫ
amoꝛ eſſe cec⁹. hoc habet foꝛtaſſis veritateʒ
loquendo de cognitione luminoſa/ſeu de⸗
claratiua/ꝓpoꝛtionabiliter ad viſionẽ ocu
loꝛum ⁊ aurium. Quia ſe manifeſtare non
poteſt/aut in aliũ trãſfundere/ſapoꝛ ⁊ dul⸗
coꝛ amoꝛis per experientiã habitus/put in
p̃cedenti tractatulo de meditatione. ſcʒ coꝛ
dis dicebatᷣ. Rurſus patet ex p̃oꝛibus
q̃d hʒ reſpõdere coꝛ ſimplicis meditantis
vl' oꝛãtis. Si q̃ratur ab eodẽ q̃d meditãdo
q̃d oꝛãdo cogitꝫ/q̃d aſpicit aut quid diligit,
Recogito. dicere pt patrẽ meũ celeſteʒ/bñ⸗
factoꝛẽ meũ r̃dẽptoꝛẽ meũ. ſaluatoꝛẽ meũ
iudicem dominũ/immo ſpõſum ⁊ amicuʒ
meũ, Et ſi pergas vltra requirere. Quis ẽ
iſte pater tuus? Cuius eſſentie eſt? cui⁹ p⸗
fectionis. cuiuſq̃ʒ ↄditionis? Rñdeat. Jn⸗
comp̃henſibilis eſt ⁊ infinitus. Et ideo cõ
p̃hendere ipm non laboꝛo. Satis mihi ẽ
ipm p ſtatu p̃ñtis exilij cognoſcere ſub eis
que memoꝛate ſunt rõnibꝫ. q꞉ pater. q꞉ pi⸗
us. q꞉ benefactoꝛ. amicus. intimus. pulcer
decoꝛus. ⁊ totus deſiderabilis/put ſponſa
dicit in cãticis; Unde ⁊ puer de q̃ p̃locuti
ſumus q̃renti a ſe q̃lis eſt pater tuus. nun⸗
quid ꝑuus aut magn⁹. rubibũdus aut pal
lidus. nudus aut veſtit⁹. diceret neſcio. nec
h̃ ſcire dum in h̃ exilio dego/ↄtendo. ſciaʒ
abunde cum nũc ad ipius p̃ñtiam venero.
Hec itaq̃ʒ cognitio ſufficiat mihi q̃diu ipe
illic ⁊ ego iſtic ſum⁹/vſq̃ʒ ad tps bñplaciti
ſui/vt interim ſic honoꝛẽ ſibi dilectionem/
obedientiã. reuerẽtiamq̃ʒ toto conatu im⸗
pendam. Uiuit ille cui adhuc puerulo/
ſuadebãt pij parentes. vt ſi poma. ſi nuces
vel cetera talia h̃re vellet. genua flecteret/⁊
illa a domino deo eleuatis peteret manibꝫ
At vero puero ita faciẽti/p̃iciebãtᷣ hec ab
alto loco/vtputa a camino vel ſolario/ap⸗
plaudentibꝫ q̃ſi ⁊ congaudentibus puero
ipſis parentibus ⁊ dicentibus. Uides di⸗
lecte fili/q̃ʒ bonum eſt oꝛare dominum de⸗
um/q̃ talia confert oꝛãtibus.

Notula. XVI.

Ec via videtᷣ plana. cõmunis. re⸗
gia. ſine periculis. ſine difficultati
bus. ſine offendiculis. vbi veritatẽ
habet illud prouerbiũ; Qui ambulat ſim⸗
pliciter/ambulat ↄfidenter; Hinc euenit vt
ſimplices ſine litteris rapiant celũ. vbi lit⸗
terati ⁊ ↄquiſitoꝛes huius ſeculi. vbi ꝑſcru
tatoꝛes maieſtatis. aut ianes remanẽt. aut
opp̃imuntᷣ a gloꝛia. Legimus in eccl'iaſti⸗
ca hiſt. de q̃daʒ ſancta femina martyre. no⸗
mine (ſi bñ recolo) Blãdina/cũ toꝛquebatᷣ
grauiter/interrogaretᷣ de multis. Hoc vnũ
ſolũ rñdebat. Chꝛiſtiana ſum; Nec ab ea
aliud poterat extoꝛqueri rñſum; Utinam
ſic fieret in omnibꝫ nobis meditari volen⸗
tibꝫ in ſimplicitate coꝛdis/confoꝛmiter ad
apl'm. qui ait? Nihil arbitrat⁹ ſum me ſci⸗
re inter vos/niſi dñm noſtꝝ ieſum chꝛiſtũ
⁊ hũc crucifixũ. Ecce eñi dum querit ali
quis meditari in ſimplicitate coꝛdis. occur
rũt vel naturales fantaſie/vel diabolice il⸗
luſiones/q̃rentes q̃s ⁊ vbi eſt de⁹ tuus; Au
di ꝓph̃am ſimilibꝫ impeditũ queſtionibus.
Exp̃obꝛauerũt mihi q̃ tribulãt me inimi
ci mei. dũ dicũt mihi ꝑ ſingulos dies vbi ẽ

deus tuus; Audi quoqꝫ quid reſpondeat⁊
vt et tu poſſis reſpōdere ſimiliter; Nā poſt⸗
ꝙ̄ dixit ꝓpheta. Quare triſtis es anima
mea ⁊c̄. cōſequenter reſpondendo ait. Sa⸗
lutare vultus mei de⁹ meus; Hoc eſt deus
meus eſt ſalutare/aut ſaluator mei vultus
qui duplex ſcꝫ gratie ⁊ glorie exiſtit. q̄ſi di⸗
cere vellet; Deus meus eſt mihi lumen gra⸗
tie/⁊ glorie/⁊ omne bonum; ꝙ ſi amplius
curioſe magis ꝙ̄ fructuoſe. importuna te
cogitatio interrogare perſtiterit/expellat e⸗
am ⁊ fuget meditatio tua flagello ⁊ manu
ſimplicitatꝭ. ⁊ humilitatis/auertēdo ab ea
⁊ nihilipendendo tali reſpōſo breui/ſꝫ effi⸗
caci; Ipe eſt deus meus/domin⁹ meus/et
pater meus/qui poſſedit me ⁊ fecit ⁊ crea⸗
uit me; Quid vis vltra?

Notula. XVII.

y. Laudatꝛ in ſcriptura ſacra ⁊ a docto⸗
ribus ſimplicitas vera/que plicaꝫ
non habet doloſitatꝭ falſitatis. aut
curioſitatis; Sic iob ſimplex fuiſſe memo⸗
ratur. nō ſimplicitate que opponitꝛ ꝑſpica⸗
citati intellect⁹/ſed q̄ cōtraria eſt doloſitati
⁊ fraudi affectus; Sicut ⁊ ſapiēs ait de deo
ꝙ cum ſimplicibus graditur ⁊ cum ipſis ē
ſermocinatio eius. Sicqꝫ faciebat ꝓpheta
loquēs ad dn̄m in ſancta ſimplicitate. Ut
iumentū inq̄t fact⁹ ſum apud te. Felix q̄ ta⸗
liter ſimplex ⁊ tale iumētū eſſe meruit. ſi tn̄
in via dn̄i. Nā fortitudo ſimplicis via do⸗
mini; Hec ſimplicitas. dum diuerſitatem
hominum in naturalibus/moribus/con⸗
ſuetudinibus/ſtatibus ⁊c̄. recogito/videtꝛ
precipue locū habere apud cōſtitutos i of⸗
ficijs religionū/ꝓpter cōmunem congrega⸗
tionis vtilitatem et obedientia/ nec non il⸗
los cōmuniter omnes qui laborāt in vita
actiua/⁊ multis curis ſolicitudinibus ⁊ oc⸗
cupationibus ꝑgrauantur. ex charitate
aliorum ſaluti intendentes. Talibus q̄ꝓ⸗
pe nō conceditur ocium vacandi ſubtilio⸗
rib⁹ inquiſitionibus catholice legis/ neqꝫ
ſuppetit virtus/facultas/locus/tempus ⁊c̄
ad recolligendū ſe in vnitatē hmōi q̄ docetꝛ
a phis ꝑ abſtractōes mētales ſcholaſticas;
Idem videtꝛ ſentiendū de maxima ꝑte eoꝝ
q̄ deo ſub regulari in religiōib⁹ militāt diſci⸗
plina/q̄s cōiter fatigat non modicū multi⸗
plicitas/plixitas/⁊ ꝯtinuitas diurni ꝑiter
⁊ nocturni; Additꝛ abſtinentie auſteritas/
crebꝛ ieiuniū. lōge vigilie. mala quies. la⸗
bor aſſiduus. ſupioꝝ obiurgatio. parium
indignatio. ⁊ pene totius vite vna ⁊ iugis
temptatio ⁊ vexatio. Claꝝ erit pie ꝯſiderā⸗
ti. ꝙ hec omīa nō ꝑmittūt ſaltē vt frequētes
hūanā infirmitatē ſe libere ⁊ expedite trāſ⸗
ferre in meditationib⁹ ſuis ad hmōi q̄les ꝓ
notauim⁹ phicas abſtractiones. Pnt ni⸗
hilomin⁹ hi tales aut aliq̄ ex eis ſingulari
dei grā ꝑuēti ⁊ adiuti/de q̄ minime dubita⸗
uerim/q̄nqꝫ aſcēdere ſublimi⁹ atqꝫ ſecum⁹/
deducēte eos ſup excelſa ipo victore deo in
pſalmis canentes/q̄ꝫ plures alij/preſertim
phiſica/q̄tidie ſcrutātes vtinam non ma⸗
gis curioſe ꝙ̄ fructuoſe/ſcrutinia;

Notula. XVIII.

Dicam⁹ adhuc aliq̄d de hoc medi⸗
tationis modo/q̄ ſolet a corꝑalib⁹
incipe/⁊ ea ſibi ſubſternere/ſed ſa⸗
luberrimū ⁊ ꝑnecessariū ꝯſiliū eſt in eiſdē
nō ſiſtere nec pedē figere; Alioq̄n/vt frene⸗
ſim vel turpiſſima incurret deſideria ipſe
meditās; Aſſignem⁹ hoꝝ rōnem. Conſtat
plane virtutē oēm q̄ corporeis vtitur orga⸗
nis/fatigationē ⁊ q̄nqꝫ totalē in oꝑatione
ſua ſi nimis ꝯtinuetꝛ defectionē pati. Con⸗
ſtat inſuꝑ ex h̄ cogitationē oēm particula⸗
rem q̄ nimis ⁊ plus debito ꝓfundatꝛ in ima⸗
ginatiua vel eſtimatiua virtutē. leſionem
inferre ſic fantaſianti. ita vt n̄ maneat dn̄s
ſui. neqꝫ liber ad expellēdā hmōi cogitatio
nem; Patet hoc in oī paſſione radicata. po⸗
tiſſimū tn̄ in amore. put videri pōt in philo
captis/qui q̄ſi nihil differūt a maniacis ⁊
inſanientib⁹; Uiuit adhuc q̄dā iuuenis/q̄
ſuā taliter fixit in vnius amore mulieris fā⸗
taſiam/ꝙ in ripa cuiuſdā exiſtēs fluminis
exiſtimabat ſe illā corꝑaliter videre in alte⸗
ra eiuſdē fluminis ripa. ⁊ nō ſatagebat na⸗
tādo venire ad eandē; Sed forti verbere
adhibito ſanat⁹ eſt. ⁊ fantaſticā deceptiōē
intellexit; Uiuit quoqꝫ qui aliter ⁊ caſtius
exercens ſemetipm in legēdis meditationi⸗
bus anſhelmi ⁊ eas in affectū trahēdo/ad
hoc deuenit ꝓpter indiſcretū laborē hmōi/
vt ſolus aſpect⁹ libri in q̄ ꝯtinebantꝛ ſcripte
ſibi cum nauſea poſt cauſaret horrorē ꝑa⸗
riter ⁊ timorem/capitiſqꝫ vertiginem.

Notula. XIX. z.

Legi pridem librꝝ quendā quē vir⸗
go certe deuota cōpoſuiſſe dicebatꝛ.
De cuius dictis memori mēte hoc

vnum diligenter retinui ⁊ notaui. quoniā
id ꝑ multa expertus/dictum rectiſſime cau
tiſſimeq; reppen. Nihil eſt inq̄t magis mi
hi ſuſpectū q̄ȝ amor. etiam circa deum. Po
ſui hoc in lectione quadam edita ꝑ modū
tractatuli de ꝓbatione verarum reuelatio-
num typo numiſmatis. Eſt enim paſſionū
omniū vehementiſſima dilectio. qua pro-
pter ſemper eget diſcretionis freno. Viuit
mulier que caſtitatem cum viro ꝓprio/ mi-
ro (nec aperiendo) rigoris tenore ſeruabat.
Nec nihilominus amori ſpirituali ſe dās
aut dare putans. carnale (neſcio quid) aut
fedum pati ſe fatebatur in corpore. Que
rurſus vt alie plures ſub velamine deuotō
nis (quale deuotionis velamē/magis q̄ȝ ip
ſam deuotionem nonnunq̄ȝ mulierculas
⁊ viros muliebriter cōplexionatos/vel ha
bere vel retinere quis neſciat nō eſſe diffi-
cillimū) ad ꝑſonas aliquas de ſanctitate fa
matas prolapſa. nūc ad hanc. nūc ad illaȝ
diligēdas furore ducebatur magis q̄ȝ amo
re/ita vt ſui compos nō fieret. nec vllis ar-
ceri mōitis poſſet ad moderationē in amo
re tenēdum. q̄ niſi fortiores ⁊ virtuoſiores
in amore cōpeſcēdo fuiſſent illi quos ama
bat viri. profecto/credendū/res ipa in peſ
ſimum exitum nedum coram deo ſed etiaȝ
hominibus vertiſſet.

Notula. XX.

Sed ad quid fit iſtoꝝ cōmemoratō.
Nimirum vt ſuadeamus/⁊ incul-
cemus q̄ȝtum fas nobis eſt/ne me
ditantis animus det ſe/ſed accōmodet/iu-
xta verbum Senece/rebus corporalibꝫ cō
ſiderādis. hoc eſt dicere q̄ ꝓtinus euolare
ſtudeat ad meditationes vniuerſales qua-
les prenotauimus. Quoniaȝ ita vitabitur
leſionis virtutis fantaſtice periculum: ita
quoq; fiet illud. Oculi mei ſemper ad do-
minum. Et conſequenter illud. Quoniaȝ
ipſe euellet de laqueo pedes meos. Oc
currit fabula de vulpe ⁊ murilego. Queſi-
uit vulpis. Quot modos ⁊ circuitos ſciret
contra caninos inſultus. Reſpondit muri
legus. tantum vnicum. Vach inquit vul-
pis. Ego mille nouiꝫ habeo talibus saccū
plenum. Euenit inter loquēdum multitu-
do canum venantium. Murilegus vt au-
diuit latratus canum confeſtiȝ exilijt in ar-
borem ſurſum. Vulpis vero infra fatiga-
bunda velox pergebat circumeundo. Tā-
dem cum fatigata deficeret pre laſſitudine
⁊ canum morſibus pateret. improperauit
murilegꝰ vulpi ſuos multos circuitus/ at-
q; deriſit. dicens plus ſibi profuiſſe ſuū vni
cum in arborem ſaltum. q̄ȝ ei omēs ſui ml-
tiplices circuitus.

Notula. XXI.

Refert ſeneca ſimile aliq̄d dictū ab
altero alteri phoꝝ. q̄m plus ꝓficit
vnū morale ꝓceptum ſi vſu conti-
nuo in illo te exercueris. q̄ȝ multa ſi negle-
geris vſum. Exemplū de luctatore. Ap-
plicemꝰ hec ad ꝓpoſitū ⁊ dicamꝰ q̄ hicvſus
hec exercitatio meditātis eſſe debet vt aſſi-
due diſcat ad oēm corꝑalis rei intuitum/le
uare ſurſum cor ſuū/velut in vniuerſalem
quandā recogitationē diuine bonitatiſ. di
uine ſapiētie ⁊ poteſtatis. ⁊ ita de ſimilibꝫ/
iuxta ſenſatoꝝ exterius vel interiꝰ q̄litateȝ.
q̄m laquei ⁊ rhetia ſunt in infimis. Quid
mirandū ſi ſpūs inſtar auis dū inſidet mo
rans in eis capiatur ⁊ irretiatur. ſed ſi mox
euolet ſecurus erit.

Notula. XXII. 7

Fuit hoc ſtoicoꝝ (quoꝝ ſeneca nō
infimꝰ fuit) inſtitutum. vt mens vi
rili aliq̄ ⁊ forti cogitatione animū
ſtabiliret/que valeret ad virtutē. Litiꝰ eēt
vagari per multa dū caſta ſit ⁊ ordinata va
gatio. Hec aūt cogitatio vel rectius medi-
tatio verſabat̄ apō eos circa fictū quoddaȝ
virtutis ſimulachꝛum/q̄d honeſtum voca
bant vel honeſtatē. dum ſua vi nos trahit
⁊ allicit/nec ꝓpter aliud queri habet. At ve
ro diuinius actū eſt nobiſcum/qui veram ⁊
ſolidam virtutis ⁊ felicitatis rem tenemus
non ſolum imaginem. que res nōn ſola ra-
tione nobis/ſed fide certa ꝓponitur tenen-
da/querenda. meditandaq; iugiter. Ma-
nuducūt t̄ñ nō obiecta ad hoc ipm /ſi ñ abu-
timur. ſi nō ſignis/nutibꝫ/⁊ vmbris ī hese-
rimꝰ relicta veritate. Eſſet ei hoc vtiq; ho
minis inſipiētis ⁊ ſtolidi. Dicimus hoc
ad inculcādū magis ⁊ magis. receſſū a cor-
poraliū ꝯſideratione diutina nimis ⁊ fixa.
q̄m ī eis oībus laquei ſunt. decipule ſunt
ꝑicula ſunt/pedibꝫ (iuxta ſn̄iam ſapientis)
inſipientium. Dicet aliq̄s ꝓhibes igit̄ fie-
ri imagines aut intueri. ꝓhibeas ꝯſeq̄nter

neceſſe eſt ⁊ litteras/ ⁊ ita q̄d reliquū erit me
ditātib⁹. Rn̄demus ꝙ imaginum nec vſus
nec intuitus ꝓhibet⁊ ſed talis inheſio q̄ me
ditātis coꝛ ne ſurſum ferat q̄ſi circūligatuꝫ
funibus aut inuiſcatū detinet. Supuola/
re igit̄ frequenter nitatur: etiam ſi recidere
crebro cogatur.

Notula. XXIII.

Extimeſcimus in noſtro multiloq̄o
cauſare cuiq̄ꝫ faſtidiū. nihilomin⁹
quia ſolet inexercitatis ad quales
eſt ſermo p̄ſens/ ꝑficere ꝑticularis exempli
ficatio. Subiungam⁹ exemplū hoc vnuꝫ
de plurimis. Et qm̄ dicente ſapiente. Ini
tium ſapientie timoꝛ dn̄i. De timoꝛe domi
ni conſtituamus ante meditatōnis noſtre
oculos. exemplum illud celebꝛe a quo ce/
piſſe dicitur oꝛdo carthuſieñ. Moꝛtu⁹ eſt
quidā magne reputationis mgr̄ apd̄ ſcho
laſticos. Parabant̄ exequie i templo. Ve/
nit vox. Iuſto dei iudicio accuſatus ſum.
Dilata eſt ſepultura in diē alterū. Tūc au/
dita eſt vox. Iuſto dei iudicio iudicat⁹ ſuꝫ.
Tertia die in quā dilatio ſepulture iterꝫ fa
cta extitit/ inſonuit vox. Iuſto dei iudicio
ↄdemnatus ſum. Ecce in his eſt poſitū co/
ram meditātis oculis iudicij tremendi. ac
cuſationis. iudicationis. ⁊ ↄdemnationis
ſpectaculū. Hec itaq̄ꝫ materialia ⁊ ſimilia/
videri pn̄t q̄tidie apd̄ vtrūq̄ꝫ foꝝ/ eccleſia
ſticū ſcꝫ ⁊ ciuile. Que coꝛ meditātis poteſt
ſpūaliter quaſi q̄tidie intra ſe pꝛacticare.
vt ſe ad diuinū timoꝛeꝫ ſic excitet. Attamē
inter hec ad ſedē miſericoꝛdie que teſte bea
to Iacobo ſuperaltat iudiciū tremebūdus
⁊ fiducia nō deſtitutus appellet. dumq̄ꝫ mi
ſerēdi tp̄s eſt. toto illi coꝛdis affectu ſe ſub
mittat. Sic predictū de mēdicitate ſpūali
ſcripſimus in vulgari q̄tenus exemplo mē
dicoꝝ manuduceremur elemoſinas ſpūa/
les q̄rere mlt̄o magis. ſeduloq̄ꝫ affectu mē/
tis. Sic in ſenſu lr̄ali pſalmoꝝ Dauid ex
ſe docuit. Sic pia q̄dā mulier doloꝛē de ꝑ
ditione filioꝝ/ retoꝛquebat ſup aīe ſue/ ſuiſ
q̄ꝫ/ ⁊ alioꝝum ſpiritualib⁹ anguſtijs cogitā/
dum. ac ita ꝓuide ⁊ ſalubꝛiter conuertebat
triſticiā tp̄alem in ſpūalem. ⁊ ex ↄſequenti
in leticiam. Siquidem verum eſt beatos
eſſe ſic lugeñ. quoniā ipſi ↄſolabūtur. Ho/
lum⁹ tn̄ in his ſimilitudib⁹ coꝛpoꝛeis figi.
ſed ad ſpiritualia conſideranda ſine loco/
ſine ſitu/ ſine coloꝛe/ ſineq̄ꝫ figura/ cōtinua
meditatione coꝛdis reflecti.

Notula. XXIIII.

Explicauerim⁹ ⁊ ſi nō vt voluimus.
tn̄ vtcunq̄ꝫ ꝓut valuimus. licet nō
ſatis/ modū ſimplificādi coꝛ in me
ditationib⁹. Sed an ſatis expleuerim⁹ iu/
dicet cui placet. Sed ⁊ imꝑfectū noſtrum
ſuppleat de⁹. qui ſolus ſenſum aperit vt in
telligant̄ ſcripture nedū que in libꝛis. ſed
etiā que in vniuerſis creaturis ꝑ varia de/
ſcripte ſunt exempla. q̄tenus ad dei legant̄
honoꝛē. nr̄am edificationē. ⁊ ꝑ conſecutio
ne felicitatis eterne. Poꝛro quicq̄d hic
edoctū videt̄ ſuper ſimplificatione coꝛdis
traduci poterit faciliter ad coꝛdis ſtabilitō
nem. de q̄ dicit aplus. Bonū eſt gratia ſta/
bilire coꝛ. dum docet̄ coꝛ vel ſtare in deo/
vel non elōgari diutius ab eo. vt ſic ibi no
ſtra fixa ſint coꝛda vbi vera ſunt gaudia.
Trahi ſil'iter pōt ad coꝛdis mūdificatiōeꝫ
De qua Dauid. Coꝛ mūdū crea in me de
us. Que mūdificatio fit cū ipm̄ coꝛ a mul/
tis/ ⁊ p̄cipue cū (licet difficillime) a fantaſ/
matū coꝛꝑaliū ↄtagio/ viſco vmbꝛa/ ſeu fu
ligine/ aſſueſcit ſeꝑari. Poſſet deniq̄ꝫ ſub
ſimplificatione coꝛdis/ introduci directio
vel rectitudo coꝛdis. Sed erit ſup hac reꝑ
ticularis dn̄o volente deciſio. De q̄ rectitu
dine eſt illa pſalmiſte exclamatio. Quā bo
nus iſr'l de⁹. his q̄ recto ſunt coꝛde. Et iterꝫ
Cōfitebor tibi i directiōe coꝛdis. Finit.

Carmen de ſimplificatione coꝛdis.

Vis reꝝ liber ↄgnoſcere. ē ſimplificetur.
Coꝛ ſurſum remeās/ infima deſpiciat.
Materie trahit infectas res conditiones.
Quo magis a ſummo/ diſtat oꝛigo ſua.
Hoc in ſole notes ⁊ lumine. ſed viceuerſa.
Dum redit ad pꝛimū/ ſpūale ſapit.
Mēs hoīs mōm/ ſua ꝑ ſimulacra receptū.
Senſib⁹ effigiat ſpūi ſimilem.
Spūs eſt nēpe q̄d gignit ſpūs/ iſta.
Mētis ↄditio libera/ pꝛimo fuit.
Pꝛincipiū reb⁹ pꝛimū ſpeculando creatis
Obijce cū nullo crimie leſa iacet.
Inficitur carnis oculus/ ſed ebet ratōnis.
Cōtemplatiuus lumine pene caret.
Par fit iumētis/ ⁊ coꝛꝑe merſa grauat̄.
Decliuus ſtolidā vix bn̄ viſit humū.